

Kako radi Europska unija

Vaš vodič kroz institucije Europske unije

Ovu brošuru i druga objašnjenja o EU možete naći na
ec.europa.eu/publications

Europska komisija
Opća uprava za tisak i informiranje
B-1049 Bruxelles

Rukopis dovršen u lipnju 2005.

Ilustracija naslovnice: Europski parlament

Luksemburg: Ured za službene publikacije Europskih zajednica, 2005.

ISBN 92-894-9524-3

© Europske zajednice, 2005.
Umnožavanje odobreno.

Prijevod i tisak: Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj, 2006.

Tiskano u Hrvatskoj

Kako radi Europska unija

Vaš vodič kroz institucije Europske unije

Sadržaj

Uvod u Europsku uniju	3
Ugovori	5
Kako EU donosi odluke	7
Europski parlament: glas naroda	10
Vijeće Europske unije: glas država članica	14
Europska komisija: promicanje zajedničkog interesa	20
Sud Europskih zajednica: osiguranje provedbe prava Zajednice	25
Europski revizorski sud: kontrola pravilnog trošenja financijskih sredstava	28
Europski gospodarski i socijalni odbor: glas civilnoga društva	30
Odbor regija: glas lokalnih vlasti	32
Europska investicijska banka: financiranje projekata Europske unije	34
Europska središnja banka: upravljanje eurom	36
Europski ombudsman: istraživanje vaših pritužbi	38
Europski nadzornik zaštite podataka: zaštita vaše privatnosti	40
Agencije	41
Pogled prema budućnosti	50

Uvod u Europsku uniju

Europska unija (EU) obitelj je demokratskih europskih država koje zajednički rade kako bi poboljšale život svojih građana i izgradile bolji svijet.

Iako u novinske naslove najčešće dopijevaju vijesti o razmiricama i povremenim obiteljskim prepirkama do kojih dolazi u radu Europske unije, iza očiju javnosti Unija je zapravo izvanredno uspješan projekt. U samo nešto više od pola stoljeća, ona je ostvarila mir i napredak u Europi, jedinstvenu europsku valutu (euro), te "jedinstveno tržište" bez granica i prepreka za kretanje roba, ljudi, usluga i kapitala. Unija je postala glavna trgovinska sila, te svjetski lider u područjima kao što su zaštita okoliša i razvojna pomoć. Ne čudi stoga što je narasla od šest na 25 članica, dok više zemalja čeka u redu za članstvo.

Europska unija svoj uspjeh uvelike duguje neobičnome načinu na koji djeluje. Neobičnom zato što EU nije federacija kao što su to Sjedinjene Američke Države. Unija nije niti jednostavno organizacija za suradnju između vlada, kao što su to Ujedinjeni narodi. Ona je, u stvari, jedinstvena. Države koje čine Uniju (njezine "države članice") ostaju neovisne suverene nacije, no ujedinjuju svoj suverenitet kako bi stekle snagu i svjetski utjecaj koji niti jedna od njih sama za sebe ne bi mogla imati.

Ujedinjavanje suvereniteta znači, u praksi, da države članice prenose neke od svojih ovlasti donošenja odluka na zajedničke institucije koje su stvorile kako bi se odluke o specifičnim pitanjima od zajedničkog interesa mogle donositi demokratski na europskoj razini.

Izazovi kao što su sprječavanje promjene klime i zaštita okoliša mogu se rješavati jedino međunarodnom suradnjom. EU je na čelu takvih nastojanja.

© danielbrunson

Tri glavne institucije koje donose odluke su:

- **Europski parlament (EP)** koji zastupa građane EU-a koji ga izravno biraju;
- **Vijeće Europske unije** koje zastupa pojedinačne države članice;
- **Europska komisija** kojoj je cilj zastupati interese Unije kao cjeline.

Ovaj "institucionalni trokut" kreira politike i zakone koji se primjenjuju širom EU-a. U načelu, Komisija predlaže novo zakonodavstvo, a Parlament i Vijeće ga donose.

Sud Europskih zajednica podržava vladavinu europskoga prava, a **Revizorski sud** kontrolira financiranje aktivnosti Unije.

Brojna druga tijela također imaju ključne uloge u funkcioniranju EU-a:

- **Europski gospodarski i socijalni odbor** zastupa civilno društvo, poslodavce i zaposlenike;
- **Odbor regija** zastupa regionalne i lokalne vlasti;
- **Europska investicijska banka** financira investicijske projekte EU-a, te pomaže malim poduzećima putem Europskog investicijskoga fonda;
- **Europska središnja banka** odgovorna je za europsku monetarnu politiku;
- **Europski ombudsman** istražuje pritužbe vezane uz loše upravljanje u institucijama i tijelima EU-a;
- **Europski nadzornik zaštite podataka** čuva privatnost osobnih podataka građana.

Nadalje, specijalizirane agencije osnovane su kako bi se bavile određenim tehničkim, znanstvenim ili upravljačkim zadacima.

Ovlasti i odgovornosti institucija EU-a, te pravila i postupci koje moraju poštivati, propisani su osnivačkim ugovorima na kojima se EU temelji. S osnivačkim ugovorima suglasili su se predsjednici država i vlada svih država članica EU-a, te su ih ratificirali njihovi parlamenti.

U sljedećim poglavljima opisani su osnivački ugovori i europske institucije, objašnjavajući što svaka institucija radi i kako one međusobno djeluju. Također se navodi i kratki pregled agencija i drugih tijela. Cilj je pružiti vam jasnu sliku o tome kako djeluje Europska unija.

Ugovori

EU se temelji na četiri osnivačka ugovora:

- **Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik (ECSC)**, koji je potpisan 18. travnja 1951. u Parizu, stupio je na snagu 23. srpnja 1952., te je istekao 23. srpnja 2002.
- **Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice (EEZ)**, koji je potpisan 25. ožujka 1957. u Rimu, stupio je na snagu 1. siječnja 1958. Ovaj se ugovor često navodi kao "Rimski ugovor".
- **Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EURATOM)**, potpisan je u Rimu, zajedno s Ugovorom o osnivanju Europske ekonomske zajednice.
- **Ugovor o Europskoj uniji (EU)** potpisan je u Maastrichtu 7. veljače 1992. i stupio je na snagu 1. studenoga 1993.

Prva tri od ovih ugovora stvorili su tri "Europske zajednice" tj. sustav zajedničkoga donošenja odluka o ugljenu, čeliku, atomskoj energiji i drugim važnim sektorima gospodarstava država članica. Institucije Zajednice - osnovane kako bi upravljale ovim sustavom - spojene su 1967. te je tako nastala zajednička Komisija i zajedničko Vijeće.

EEZ je osim svoje gospodarske uloge, postupno preuzela široki raspon odgovornosti koje uključuju socijalne, ekološke i regionalne politike. Obzirom da to više nije bila isključivo gospodarska zajednica, četvrtim ugovorom (onim iz Maastrichta) jednostavno je preimenovala u "Europsku zajednicu" (EZ).

U Maastrichtu, vlade država članica također su se složile da zajednički rade na vanjskoj i sigurnosnoj politici, te u području "pravosuđa i unutarnjih poslova". Dodajući ovu

međuvladinu suradnju postojećem sustavu Zajednice, Ugovor iz Maastrichta stvorio je novu strukturu s tri "stupa" koja su politička, kao i gospodarska. To je Europska unija (EU).

Europska unija temelji se na svojim osnivačkim ugovorima. Tri "stupa" EU-a predstavljaju različita područja politike s različitim sustavima donošenja odluka.

Dana 9. svibnja 1950. godine francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman po prvi je put izložio ideje koje su dovele do stvaranja Europske unije. Stoga se 9. svibnja slavi kao rođendan EU-a.

Osnivački ugovori temelj su za sve što EU radi. Oni su izmijenjeni i dopunjeni svaki puta kada je Uniji pristupila nova država članica. S vremena na vrijeme, osnivački su ugovori bili izmijenjeni kako bi omogućili reformu institucija Europske unije i kako bi se Uniji dale nadležnosti u novim područjima. Takve su promjene uvijek rezultat rada posebne konferencije nacionalnih vlada EU-a ("međuvladina konferencija" ili IGC), koje su se u posljednjih 20 godina održale tri puta:

- **Jedinstveni europski akt (SEA)** potpisan je u veljači 1986. i stupio je na snagu 1. srpnja 1987. Njime je izmijenjen Ugovor o Europskoj ekonomskoj zajednici i otvoren put za dovršetak jedinstvenoga tržišta.
- **Ugovor iz Amsterdama** potpisan je 2. listopada 1997. godine, a stupio na snagu 1. svibnja 1999. Njime su izmijenjeni osnivački ugovori o EU i EZ-u, pri čemu su članci ugovora označeni brojevima (umjesto slova).

- **Ugovor iz Nice**, potpisan 26. veljače 2001., stupio je na snagu 1. veljače 2003. Njime se otišlo još dalje u izmjenama drugih ugovora, čime je unaprijeđen način donošenja odluka u EU kako bi mogao nastaviti učinkovito funkcionirati nakon priključenja novih država članica 2004. godine.

Toliki broj ugovora Europsku je uniju učinio složenom i teško razumljivom. Upravo su zbog toga predsjednici država i vlada EU-a u lipnju 2004. odlučili zamijeniti sve postojeće ugovore jedinstvenim Ustavom koji će jasno iznijeti što je Unija, kako ona donosi odluke i tko je odgovoran za što.

Međutim, Ustav ne može stupiti na snagu dok ga ne ratificira svih 25 nacionalnih parlamenata. U nekim se zemljama mora odobriti referendumom.

Ako želite naučiti više o Ustavu, posjetite: <http://europa.eu/constitution/>

Kako EU donosi odluke

Proces donošenja odluka na razini Europske unije uključuje razne europske institucije, posebice:

- Europsku komisiju,
- Europski parlament (EP),
- Vijeće Europske unije.

U načelu, Europska komisija predlaže novo zakonodavstvo, dok Vijeće i Parlament usvajaju zakonodavstvo. Druge institucije također imaju svoje uloge.

Pravila i postupci za donošenje odluka u EU-u propisani su u ugovorima. Svaki prijedlog

za novi europski pravni akt mora se temeljiti na određenome članku ugovora, koji se navodi kao "pravni temelj" za određeni zakonodavni prijedlog. Time se utvrđuje koji se zakonodavni postupak mora slijediti. Tri su glavna postupka: "savjetovanje", "pristanak" i "suodlučivanje".

1. Postupak savjetovanja

U okviru postupka savjetovanja, Vijeće se savjetuje s Parlamentom, kao i s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom (ECOSOC) i Odborom regija.

Tri "vijeća": koje je koje?

Lako je zbuniti se u pogledu toga koje europsko tijelo je koje - osobito kada vrlo različita tijela imaju vrlo slična imena, kao što su ova tri "vijeća".

Europsko vijeće

Ono podrazumijeva čelnike država ili vlada (npr. predsjednike država i/ili predsjednike vlada) svih država EU-a, plus predsjednika Europske komisije. Europsko vijeće sastaje se, u načelu, četiri puta godišnje kako bi se usuglasilo oko cjelokupne politike EU-a i kako bi revidiralo njezin napredak. To je tijelo koje na najvišoj razini kreira politike u Europskoj uniji, pa se zato njegovi sastanci često nazivaju "sastanci na vrhu".

Vijeće Europske unije

Prethodno poznato kao **Vijeće ministara**, ova institucija sastoji se od vladinih ministara svih država članica EU-a. Vijeće se redovito sastaje kako bi donosilo detaljne odluke i usvajalo europsko zakonodavstvo. Potpuniji opis njegova rada nalazi se dalje u ovoj brošuri.

Vijeće Europe

Ovo uopće nije institucija EU-a. To je međuvladina organizacija čiji je cilj (između ostaloga) zaštita ljudskih prava, promicanje europske kulturne različitosti i borba protiv socijalnih problema kao što su rasne predrasude i nesnošljivost. Osnovano je 1949., a jedno od njegovih ranijih postignuća bilo je sastavljanje Europske konvencije o ljudskim pravima. Kako bi omogućilo građanima da provode svoja prava u okviru Konvencije, Vijeće je osnovalo Europski sud za ljudska prava. Vijeće Europe sada ima 46 država članica, uključujući 25 država Europske unije, a njegovo sjedište nalazi se u Palači Europe u Strasbourgu (Francuska).

Parlament može:

- odobriti prijedlog Komisije,
- odbiti ga,
- ili zatražiti njegove izmjene i nadopune.

Ako Parlament zatraži izmjene i nadopune, Komisija će razmotriti sve izmjene koje je predložio Parlament. Ako prihvati bilo koje od tih izmjena i nadopuna, poslat će Vijeću izmijenjeni i nadopunjeni prijedlog.

Vijeće razmatra izmijenjeni prijedlog, te ga usvaja ili dalje mijenja. U ovome postupku, kao i u svim drugima, ako Vijeće mijenja prijedlog Komisije, ono to mora učiniti **jednoglasno**.

2. Postupak davanja pristanka

Postupak davanja pristanka znači da Vijeće mora dobiti pristanak Europskoga parlamenta prije nego li donese neke vrlo važne odluke.

Postupak je isti kao u slučaju savjetovanja, osim što Parlament ne može izmijeniti prijedlog: on ga mora prihvatiti ili odbiti.

Pristanak ("odobrenje") zahtjeva apsolutnu većinu glasova.

3. Postupak suodlučivanja

Ovo je postupak kojim se sada donosi većina europskoga zakonodavstva. U postupku suodlučivanja, Parlament ne daje samo svoje mišljenje: on dijeli zakonodavnu ovlast s Vijećem.

Ako se Vijeće i Parlament ne mogu složiti oko dijela predloženoga zakonodavstva, on se stavlja pred Odbor za usuglašavanje, sastavljen od jednakoga broja predstavnika Vijeća i Parlamenta. Kada se odbor usuglasi, usuglašeni tekst još se jednom šalje Parlamentu i Vijeću kako bi ga konačno usvojili kao zakon.

Dijagram na stranici 9 donosi detaljan prikaz postupka. Više informacija možete pronaći na: http://ec.europa.eu/codecision/index_en.htm

Tko radi za institucije EU-a?

Službenici koji rade za institucije EU-a dolaze iz svih država članica EU-a - i izvan njih. Oni pokrivaju široki raspon aktivnosti i vještina, od kreatora politika i menadžera, do ekonomista, odvjetnika, lingvista, tajnika i osoblja za tehničku potporu. Oni moraju biti voljni raditi u multikulturalnom i višejezičnom okružju, obično daleko od njihove domovine.

Kako biste postali službenik EU-a, morate proći zahtjevnu provjeru stručnosti. Od siječnja 2003., Europski ured za odabir osoblja (EPSO) preuzima središnju ulogu u organizaciji takvih ispita.

Više informacija na: http://europa.eu.int/epso/index_en.htm

Postupak suodlučivanja

Europski parlament: glas naroda

Ključne činjenice

Uloga: izravno izabrana zakonodavna ruka EU-a
Sljedeći izbori: lipanj 2009.
Sastanci: mjesečna plenarna zasjedanja u Strasbourgu, sastanci odbora i dodatna zasjedanja u Bruxellesu
Adresa: Plateau du Kirchberg, B.P. 1601, L-2929 Luxembourg
Tel.: (352) 4300-1
Internet: <http://www.europarl.europa.eu>

Europski parlament (EP) biraju građani Europske unije kako bi zastupao njihove interese. Njegovi počeci datiraju iz 1950-ih i osnivačkih ugovora, a od 1979. njegove članove izravno biraju građani koje zastupaju.

Izbori se održavaju svakih pet godina, a svaki građanin EU-a koji je prijavljen kao glasač ima pravo glasovati. Parlament na taj način izražava demokratsku volju građana Unije (više od 455 milijuna ljudi), te zastupa njihove interese u raspravama s drugim institucijama EU-a. Sadašnji Parlament, izabran u lipnju 2004., ima 732 člana iz svih 25 država EU-a. Gotovo jedna trećina njih (222) su žene.

Zastupnici Europskoga parlamenta (MEP) ne sjede u nacionalnim blokovima, nego u sedam europskih političkih skupina. Oni predstavljaju sva stajališta o europskim integracijama, od snažno proeuropskih do otvoreno euroskeptičnih.

© European Parliament

Izravno izabrani zastupnici građana EU-a sastaju se u Strasbourgu kako bi raspravljali i glasovali o europskom zakonodavstvu koje utječe na svakoga.

Broj mjesta prema državi

(prema abecednom redoslijedu naziva država na njihovim službenim jezicima)

Belgija	24
Češka Republika	24
Danska	14
Njemačka	99
Estonija	6
Grčka	24
Španjolska	54
Francuska	78
Irska	13
Italija	78
Cipar	6
Latvija	9
Litva	13
Luksemburg	6
Mađarska	24
Malta	5
Nizozemska	27
Austrija	18
Poljska	54
Portugal	24
Slovenija	7
Slovačka	14
Finska	14
Švedska	19
Ujedinjeno Kraljevstvo	78
Ukupno	732

Gdje je sjedište Parlamenta?

Europski parlament djeluje na tri mjesta: u Bruxellesu (Belgija), Luxembourg u i Strasbourgu (Francuska).

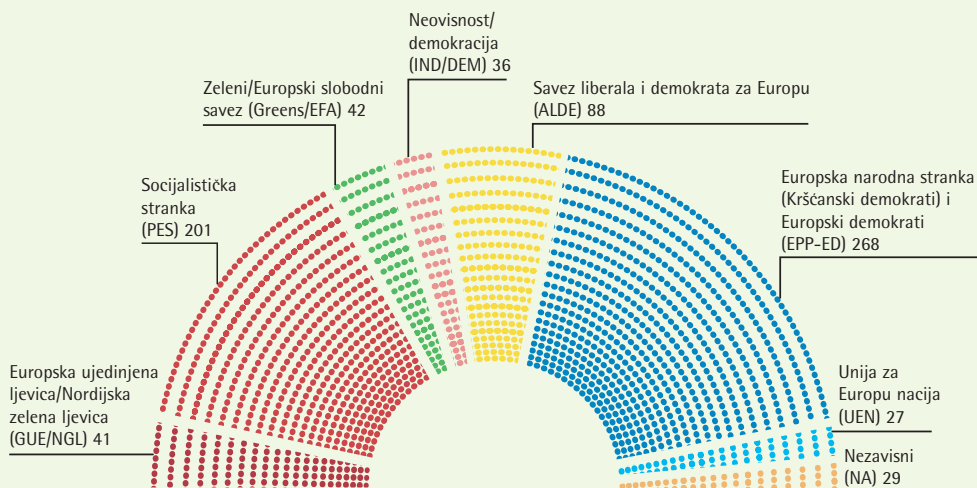
Luksemburg je sjedište administrativnih ureda ("Glavno tajništvo"). Sastanci cjelokupnoga Parlamenta, poznati kao "plenarna zasjedanja", odvijaju se u Strasbourgu, a ponekad u Bruxellesu. Sastanci odbora također se održavaju u Bruxellesu.

Što Parlament radi?

Parlament ima tri glavne uloge.

1. Usvajanje europskih zakona – zajedno s Vijećem u brojnim područjima politika. Činjenica da je EP izravno biran od strane građana dodatno je jamstvo demokratskoga legitimiteta europskoga zakonodavstva.
2. Parlament provodi **demokratski nadzor** nad drugim institucijama EU-a, osobito nad Komisijom. On ima ovlasti odobriti ili odbiti imenovanje povjerenika Komisije, te ima pravo izglasati nepovjerenje Komisiji kao cjelini.

Broj mjesta po političkim skupinama, od 2. lipnja 2005.

3. Utjecaj na proračunska sredstva – Parlament s Vijećem dijeli ovlast nad proračunom EU-a, te prema tome može utjecati na način na koji EU troši proračunska sredstva. Na kraju postupka, on usvaja ili odbija proračun u cijelosti.

Ove su tri uloge detaljno opisane niže.

1. Usvajanje europskoga zakonodavstva

Najuobičajeniji postupak za usvajanje (donošenje) zakonodavstva EU-a je "suodlučivanje" (vidi gore: „Kako EU donosi odluke“). Taj postupak stavlja Europski parlament i Vijeće na istu razinu te se primjenjuje na zakonodavstvo u nizu područja.

U nekim područjima (primjerice poljoprivreda, gospodarska politika, vize i imigracija), Vijeće samo donosi zakone, ali se mora konzultirati s Parlamentom. Pristanak Parlamenta potreban je za donošenje nekih važnih odluka, kao što je pristupanje novih država Uniji.

Parlament također daje poticaj za novo zakonodavstvo s obzirom na godišnji radni program Komisije, razmatrajući koji bi novi zakoni bili prikladni, i potičući Komisiju da daje prijedloge.

2. Demokratski nadzor

Parlament provodi demokratski nadzor nad drugim europskim institucijama. On to čini na nekoliko različitih načina.

Kada se izabere nova Komisija, njezine članove imenuju vlade država članica EU-a, no oni ne mogu biti izabrani bez odobrenja Parlamenta. Parlament intervjuira svakog od njih pojedinačno, uključujući budućega predsjednika Komisije, a potom glasuje o tome hoće li odobriti Komisiju kao cjelinu.

Tijekom trajanja mandata, Komisija je politički odgovorna Parlamentu koji može predložiti "izglasavanje nepovjerenja", pozivajući Komisiju na kolektivnu ostavku.

Općenito govoreći, Parlament provodi kontrolu redovito kontrolirajući izvješća koja mu šalje Komisija (godišnje opće izvješće, izvješća o provedbi proračuna, itd.). Štoviše, članovi Europskoga parlamenta redovito postavljaju Komisiji pitanja na koja povjerenici zakonski moraju odgovoriti.

Parlament također nadzire rad Vijeća: zastupnici Europskoga parlamenta redovito postavljaju pitanja Vijeću, a predsjednik Vijeća sudjeluje na plenarnim zasjedanjima Europskoga parlamenta i važnim raspravama.

Parlament može provoditi daljnju demokratsku kontrolu uzimajući u obzir peticije građana i osnivajući odbore za postavljanje upita.

Na kraju, Parlament daje podatke za svaki sastanak na vrhu EU-a (sastanke Europskoga vijeća). Na otvaranju svakoga sastanka na vrhu, predsjednik Parlamenta pozvan je da izrazi stajališta i pitanja Parlamenta o aktualnim pitanjima i točkama na dnevnome redu Europskoga vijeća.

3. Utjecaj na proračunska sredstva

O godišnjem proračunu EU-a zajednički odlučuju Parlament i Vijeće. Parlament o njemu raspravlja tijekom dva uzastopna čitanja, a proračun ne stupa na snagu dok ga ne potpiše predsjednik Parlamenta.

Parlamentarni odbor za proračunski nadzor (COCOBU) nadzire kako se proračun troši, a svake godine Parlament odlučuje o tome hoće li odobriti upravljanje Komisije proračunom za prethodnu financijsku godinu. Taj proces odobrenja stručno se naziva "davanje razrješnice".

Josep Borrell Fontelles izabran je predsjednikom Europskoga parlamenta u 2004. godini

© European Parliament

Kako je organiziran rad Parlamenta?

Rad Parlamenta podijeljen je u dvije glavne faze:

- **Pripremanje plenarnoga zasjedanja.** To čine zastupnici EP-a u raznim parlamentarnim odborima koji su specijalizirani za određena područja aktivnosti EU-a. O pitanjima za raspravu također raspravljaju političke skupine.

- **Plenarno zasjedanje.** Plenarne sjednice obično se održavaju u Strasbourgu (jedan tjedan u mjesecu), a ponekad i u Bruxellesu (samo dva dana). Na tim sjednicama Parlament ispituje predloženo zakonodavstvo i glasuje za izmjene i dopune prije nego li donese odluku o tekstu kao cjelini.

Druge točke na dnevnome redu mogu uključiti "priopćenja" ili pitanja Vijeća ili Komisije o onome što se zbiva u Europskoj uniji ili širom svijeta.

Vijeće Europske unije: glas država članica

Ključne činjenice

Uloga:	zakonodavna (u nekim područjima izvršna) ruka EU-a; zastupa države članice
Članovi:	jedan ministar iz svake države EU-a
Predsjedništvo:	rotira se svakih šest mjeseci
Sastanci:	u Bruxellesu (Belgija), osim u travnju, lipnju i listopadu kada se sastanci održavaju u Luxembourg
Adresa:	Rue de la Loi/Wetstraat 175, B-1048 Bruxelles
Tel.:	(32-2) 285 61 11
Internet:	http://www.consilium.europa.eu/

Vijeće je glavno tijelo Unije za donošenje odluka. Kao i Europski parlament, Vijeće je osnovano osnivačkim ugovorima 1950-ih godina. Ono zastupa države članice, a na njegovim sastancima sudjeluje po jedan ministar iz svake nacionalne vlade EU-a.

Koji ministar će sudjelovati na kojem sastanku ovisi o tome koje su teme na dnevnome redu. Ako, primjerice, Vijeće odluči raspravljati o ekološkim pitanjima, na sastanku će sudjelovati ministar zaštite okoliša iz svake države članice Unije te će se zvati "Vijeće za zaštitu okoliša".

Odnosima Unije s ostatkom svijeta bavi se "Vijeće za opće poslove i vanjske odnose". No, Vijeće također ima širu odgovornost za opća pitanja politike – pa tako na njegovim sastancima sudjeluje onaj ministar ili državni tajnik kojeg odabere svaka vlada.

Sveukupno postoji devet različitih sastava Vijeća:

- opći poslovi i vanjski odnosi,
- ekonomska i financijska pitanja (Ecofin),
- pravosuđe i unutarnji poslovi (JHA),

- zapošljavanje, socijalna politika, zdravstvo i zaštita potrošača,
- konkurentnost,
- promet, komunikacije i energija,
- poljoprivreda i ribarstvo,
- zaštita okoliša,
- izobrazba, mladi i kultura.

Svaki ministar u Vijeću obvezuje svoju vladu, tj. potpis ministra je potpis cijele vlade. Štoviše, svaki ministar u Vijeću odgovoran je svojem nacionalnom parlamentu te građanima koje Parlament zastupa, što osigurava demokratski legitimitet odluka Vijeća.

Predsjednici država i/ili predsjednici vlada država članica, zajedno s predsjednikom Europske komisije sastaju se do četiri puta godišnje u okviru **Europskoga vijeća**. Na tim sastancima na vrhu utvrđuje se cjelokupna politika Unije i rješavaju se pitanja koja se nisu mogla riješiti na nižoj razini (primjerice od strane ministara na redovitim sastancima Vijeća). S obzirom na važnost rasprava Europskoga vijeća, sastanci često traju do kasno u noć i privlače veliku pozornost medija.

Što radi Vijeće?

Vijeće ima šest ključnih uloga:

1. usvajanje europskih zakona – zajedno s Europskim parlamentom na mnogim političkim područjima;
2. koordiniranje širih gospodarskih i socijalnih politika država članica;
3. sklapanje međunarodnih sporazuma između EU-a i drugih država ili međunarodnih organizacija;
4. odobravanje proračuna EU-a, zajedno s Europskim parlamentom;
5. razvijanje zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU-a (za više detalja, vidi niže), na temelju smjernica koje je postavilo Europsko vijeće te
6. koordiniranje suradnje između nacionalnih sudova i policijskih snaga u kaznenim pitanjima (vidi: "Sloboda, sigurnost i pravda", niže navedni odjeljak).

Većina navedenih odgovornosti odnosi se na područje "Zajednice", tj. na područje dje-

lovanja u kojem su države članice odlučile ujediniti svoj suverenitet i prenijeti ovlasti donošenja odluka na institucije Unije. Ovo područje je "prvi stup" Europske unije.

Međutim, posljednje dvije odgovornosti uvelike se odnose na područja u kojima države članice nisu prenijele svoje ovlasti, nego jednostavno zajednički rade. To se zove "međuvladina suradnja" i ona uključuje "drugi i treći stup" Europske unije.

Rad Vijeća detaljno je opisan niže.

1. Zakonodavstvo

Velik dio zakonodavstva EU-a usvajaju Vijeće i Parlament zajedno (vidi gore: "Kako EU donosi odluke").

Pravilo je da Vijeće djeluje jedino na temelju prijedloga Komisije, a Komisija obično ima odgovornost osigurati da se zakonodavstvo EU-a nakon usvajanja ispravno primjenjuje.

© The Council of the European Union

Ministri iz svake države EU-a sastaju se u Vijeću kako bi donosili zajedničke odluke o politikama i zakonodavstvu EU-a.

2. Koordiniranje politika država članica

Države EU-a odlučile su kako žele sveobuhvatnu gospodarsku politiku koja se temelji na bliskoj suradnji između njihovih nacionalnih gospodarskih politika. Tu koordinaciju provode ministri gospodarstva i financija koji kolektivno sačinjavaju Vijeće za ekonomska i financijska pitanja (Ecofin).

Također žele stvoriti više poslova u državama Unije i poboljšati njihovu izobrazbu, zdravstvo i sustave socijalne skrbi. Iako je svaka država EU-a odgovorna za svoju vlastitu politiku na ovim područjima, one se mogu složiti glede zajedničkih ciljeva i učiti iz iskustva jedna od druge. Ovaj se proces zove "otvorena metoda koordinacije", a odvija se u okviru Vijeća.

3. Sklapanje međunarodnih sporazuma

Svake godine Vijeće sklapa, tj. službeno potpisuje određeni broj sporazuma između Europske unije i država koje nisu njezine članice, kao i s međunarodnim organizacijama. Ti sporazumi mogu uključiti široka područja kao što su trgovina, suradnja i razvoj ili se pak mogu baviti specifičnim temama kao što su tekstil, ribarstvo, znanost i tehnologija, promet itd.

Nadalje, Vijeće može sklapati konvencije između država članica EU-a na područjima kao što su porezi, trgovačko pravo ili konzularna zaštita. Konvencije se također mogu baviti pitanjima slobode, sigurnosti i pravde (vidi niže).

4. Odobravanje proračuna Europske unije

O godišnjem proračunu EU-a zajednički odlučuju Vijeće i Europski parlament.

5. Zajednička vanjska i sigurnosna politika

Države članice Unije rade na razvijanju zajedničke vanjske i sigurnosne politike. No vanjska politika, sigurnost i obrana pitanja su nad kojima pojedinačne nacionalne vlade zadržavaju neovisnu kontrolu. One nisu ujedinile svoj nacionalni suverenitet u tim područjima pa tako ovdje Parlament i Europska komisija imaju samo ograničenu ulogu. Međutim, države Unije mogu puno postići ako rade zajedno na ovim pitanjima, a Vijeće je glavni forum na kojem se odvija takva "međuvladina suradnja".

Kako bi bila u stanju učinkovitije reagirati na međunarodne krize, Europska unija je stvorila "snage za brzo djelovanje". To nije europska vojska: čine ju nacionalne oružane snage pod nacionalnim zapovjedništvom, a njihova uloga ograničena je na provođenje humanitarnih i operacija spašavanja, mirovnih i drugih zadataka za upravljanje krizom. U 2003. godini, primjerice, EU je provela vojnu operaciju (Artemis) u Demokratskoj Republici Kongo, a u 2004. započela je mirovnu operaciju (Althea) u Bosni i Hercegovini.

Vijeću u takvim operacijama pomažu:

- Odbor za politiku i sigurnost (PSC),
- Vojni odbor Europske unije (EUMC) te
- Vojni stožer Europske unije (EUMS), sastavljen od vojnih stručnjaka pridruženih Tajništvu Vijeća od strane država članica.

© Ed Block/Corbis/Ami Parys Media

Sporovi o skrbništvu nad djecom ne bi smjeli razdvajati obitelji. EU osigurava da se sudske presude donesene u jednoj državi članici poštuju u svim drugim državama članicama.

6. Sloboda, sigurnost i pravda

Građani EU-a slobodni su živjeti i raditi u bilo kojoj državi EU-a koju odaberu te bi trebali imati jednak pristup pravosuđu bilo gdje u Europskoj uniji. Nacionalni sudovi bi, prema tome, trebali surađivati kako bi osigurali, primjerice, da se sudska presuda donesena u jednoj državi EU-a u predmetu rastave ili skrbništvu nad djecom prizna u svim drugim državama EU-a.

Sloboda kretanja unutar Unije uvelike je korisna građanima koji poštuju zakon, no to također iskorištavaju međunarodni kriminalci i teroristi. Rješavanje prekograničnoga kriminala zahtijeva prekograničnu suradnju između nacionalnih sudova, policijskih snaga, carinskih djelatnika i imigrantskih službi svih država EU-a.

Oni, primjerice, moraju osigurati:

- da na vanjskim granicama EU-a policija djeluje na učinkovit način;

- da carinski djelatnici i policija izmjenjuju informacije o kretanju sumnjivih krijumčara drogom ili ljudima te
- da se tražitelje azila procjenjuje i s njima postupa na isti način širom Unije kako bi se spriječilo "kupovanje azila".

Pitanja kao što su ova rješava Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove, tj. ministri pravosuđa i unutarnjih poslova. Cilj je stvoriti jedinstveno "područje slobode, sigurnosti i pravde" unutar granica Europske unije.

Kako je organiziran rad Vijeća

Coreper

U Bruxellesu, svaka država Europske unije ima stalni sastav ("predstavnike") koji je zastupa i brani njezine nacionalne interese na razini EU-a. Čelnik svakoga predstavništva je zapravo veleposlanik njezine ili njegove zemlje pri Uniji.

Ti veleposlanici (poznati kao "stalni predstavnici") sastaju se svaki tjedan u okviru Odbora stalnih predstavnika (Coreper). Uloga ovog odbora jest pripremati rad Vijeća, uz iznimku većine poljoprivrednih pitanja koje rješava Posebni odbor za poljoprivredu. Coreperu pomaže određeni broj radnih skupina, sastavljenih od službenika iz nacionalnih uprava.

Predsjedništvo Vijeća

Predsjedništvo Vijeća mijenja se svakih šest mjeseci; drugim riječima, svaka država članica Unije naizmjenično preuzima odgovornost nad poslovanjem Vijeća i predsjedava svim sastancima tijekom šestomjesečnoga razdoblja, promičući zakonodavne i političke odluke i posredujući u kompromisima između država članica.

Ukoliko se, primjerice, Vijeće za zaštitu okoliša treba sastati tijekom druge polovice 2006. godine, njime će predsjedati finski ministar okoliša, s obzirom na to da Finska predsjedava Vijećem u to vrijeme.

Glavno tajništvo

Predsjedništvu pomaže Glavno tajništvo koje priprema i osigurava lako funkcioniranje rada Vijeća na svim razinama.

U 2004. godini, Javier Solana bio je ponovno imenovan glavnim tajnikom Vijeća. On je također visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku te u tome svojstvu pomaže koordinirati djelovanje Unije na svjetskoj sceni. U okviru novoga Ustavnog ugovora, visoki predstavnik bio bi zamijenjen ministrom vanjskih poslova EU-a.

© Council of the European Union

Javier Solana (lijevo naprijed), kao šef vanjske politike EU-a, zastupa Europu na svjetskoj sceni.

Glavnome tajniku pomaže njegov zamjenik zadužen za upravljanje Glavnim tajništvom.

Koliko glasova za svaku zemlju?

Odluke u Vijeću donose se glasovanjem. Što je veći udio stanovništva neke zemlje, to ona ima više glasova, no glasovi se broje u korist manje naseljenih zemalja:

Njemačka, Francuska, Italija i Ujedinjeno Kraljevstvo	29
Španjolska i Poljska	27
Nizozemska	13
Belgija, Češka, Grčka, Mađarska i Portugal	12
Austrija i Švedska	10
Danska, Irska, Litva, Slovačka i Finska	7
Cipar, Estonija, Latvija, Luksemburg i Slovenija	4
Malta	3
Ukupno	321

Glasovanje kvalificiranom većinom

U nekim osobito osjetljivim područjima kao što su zajednička vanjska i sigurnosna politika, porezi, azil i imigracijska politika, odluke Vijeća moraju biti jednoglasne. Drugim riječima, svaka država članica ima pravo veta.

Za većinu pitanja, međutim, Vijeće donosi odluke "kvalificiranom većinom glasova".

Kvalificirana većina je postignuta:

- ako većina država članica (u nekim slučajevima dvotrećinska većina) odobrava;
- ako su najmanje 232 glasa „ZA“ – odnosno ukupno 72,3% glasova.

Nadalje, država članica može zatražiti potvrdu da glasovi „ZA“, predstavljaju najmanje 62% ukupnoga stanovništva Unije. Ako se utvrdi da to nije slučaj, odluka neće biti usvojena.

Europska komisija: promicanje zajedničkog interesa

Ključne činjenice

Uloga:	<i>izvršna ruka EU-a i inicijator zakonodavnih prijedloga</i>
Članovi:	<i>25: jedan iz svake države članice</i>
Trajanje mandata:	<i>pet godina (2004. -09.)</i>
Adresa:	<i>Rue de la Loi/Wetstraat 200, B-1049 Bruxelles</i>
Tel.:	<i>(32-2) 299 11 11</i>
Internet:	<i>http://ec.europa.eu/index_en.htm</i>

Komisija djeluje neovisno od nacionalnih vlada. Njezin zadatak jest zastupati i podupirati interese Unije kao cjeline. Ona sastavlja prijedloge za nove europske zakone koje predstavlja Europskome parlamentu i Vijeću.

Ona je također i izvršna ruka EU-a drugim riječima, odgovorna je za provedbu odluka Parlamenta i Vijeća. To znači upravljanje svakodnevnim poslovima Europske unije: provedba njezinih politika i programa te trošenje njezinih sredstava.

Kao i Parlament i Vijeće, Europska komisija osnovana je 1950-ih u okviru osnivačkih ugovora EU-a.

Što je Komisija?

Izraz "Komisija" rabi se na dva načina. Kao prvo, odnosi se na muškarce i žene – po jednog iz svake države članice Unije – imenovane da upravljaju institucijom i donose odluke. Kao drugo, izraz "Komisija" odnosi se na samu instituciju i na njezino osoblje.

Neformalno, imenovani članovi Komisije poznati su kao "povjerenici". Oni dolaze sa političkih pozicija u svojim zemljama te su mnogi od njih bili vladini ministri, no kao članovi Komisije posvećeni su tome da djeluju u interesu Unije kao cjeline te da ne primaju upute od nacionalnih vlada.

Nova Komisija imenuje se svakih pet godina, u roku od šest mjeseci od izbora za Europski parlament. Postupak je sljedeći:

- vlade država članica zajedno se usuglase o tome koga će imenovati kao novoga predsjednika Komisije.
- imenovanoga predsjednika Komisije potom odobrava Parlament.
- imenovani predsjednik Komisije, u raspravi s vladama država članica, odabire druge članove Komisije.
- novi Parlament zatim intervjuira svakoga člana i daje svoje mišljenje u svezi sa cijelim sastavom. Nakon što je odobrena, nova Komisija može službeno započeti s radom.

Trajanje mandata sadašnje Komisije je do 31. listopada 2009. godine, a njezin predsjednik je José Manuel Barroso iz Portugala.

Komisija je politički odgovorna Parlamentu koji ima ovlast izglasati nepovjerenje Komisiji usvajanjem odluke o cenzuri. Pojedinačni članovi Komisije moraju dati ostavku ukoliko to od njih zatraži predsjednik, pod uvjetom da drugi povjerenici to odobravaju.

Komisija sudjeluje na svim sjednicama Parlamenta na kojima mora pojasniti i opravdati svoje politike. Ona također redovito odgovara na pisane i usmene upite zastupnika Europskoga parlamenta.

Za svakodnevno funkcioniranje Komisije odgovorni su njezini administrativni dužnosnici, stručnjaci, prevoditelji, tumači i tajničko osoblje: otprilike 25.000 europskih službenika. To se možda čini puno, no zapravo je manje od broja osoblja zaposlenoga u tipičnome gradskom vijeću srednje veličine u Europi.

Gdje je smještena Komisija?

Sjedište Komisije je u Bruxellesu (Belgija), ali ona također ima urede u Luksemburgu, zastupništva u svim državama članicama Unije te delegacije u mnogim glavnim gradovima širom svijeta.

Što Komisija radi?

Europska komisija ima četiri glavne uloge:

1. predlagati zakonodavstvo Parlamentu i Vijeću;
2. upravljati i provoditi politike i proračun Unije;
3. provoditi europsko zakonodavstvo (zajedno sa Sudom Europskih zajednica);
4. zastupati Europsku uniju na međunarodnoj razini, primjerice pregovaranjem o sporazumima između EU-a i drugih zemalja.

© EC

Europska komisija ima po jednoga člana iz svake države EU-a, no oni rade neovisno od nacionalnih vlada. Sastaju se svake srijede kako bi raspravili politike EU-a i predlagali novo europsko zakonodavstvo.

1. Predlaganje novoga zakonodavstva

Komisija ima "pravo inicijative". Drugim riječima, sama Komisija je odgovorna za sastavljanje prijedloga za novo europsko zakonodavstvo koje predstavlja Parlamentu i Vijeću. Ti prijedlozi moraju imati za cilj obranu interesa Unije i njezinih građana, a ne posebnih zemalja ili gospodarskih grana.

Prije nego iznese bilo kakve prijedloge, Komisija mora biti svjesna novih situacija i problema koji se razvijaju u Europi te mora razmotriti je li zakonodavstvo Unije najbolji način za njihovo rješavanje. To je razlogom zašto je Komisija u stalnome dodiru sa širokim rasponom interesnih skupina i s dva savjetodavna tijela – Europskim gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija. Ona također traži mišljenja nacionalnih parlamenata i vlada.

Komisija će predložiti djelovanje na razini Unije jedino ako smatra da se problem ne može riješiti učinkovitije nacionalnim, regionalnim ili lokalnim djelovanjem. To načelo rješavanja stvari na najnižoj mogućoj razini zove se "načelo subsidiarnosti".

Ukoliko, međutim, Komisija zaključi da je potrebno zakonodavstvo EU-a, ono tada sastavlja prijedlog za koji vjeruje da će učinkovito riješiti problem i zadovoljiti najširi mogući raspon interesa. Kako bi postigla ispravne tehničke detalje, Komisija se savjetuje sa stručnjacima putem svojih raznih odbora i skupina.

2. Provedba politika i proračuna EU-a

Kao izvršno tijelo Europske unije, Komisija je odgovorna za upravljanje i provedbu proračuna EU-a. Većinu tekućih troškova rade nacionalna i lokalna tijela, no Komisija je odgovorna za njihovo nadziranje – pod budnim okom Revizorskoga suda. Obje institucije imaju za cilj osigurati dobro financijsko upravljanje. Tek kada je zadovoljan godi-

šnjim izvješćem Revizorskoga suda, Europski parlament daje Komisiji dozvolu za provedbu proračuna.

Komisija također mora upravljati politikama koje usvoje Parlament i Vijeće, kao što je zajednička poljoprivredna politika. Još jedan primjer je politika tržišnoga natjecanja, pri čemu Komisija ima ovlast dopustiti ili zabraniti spajanja tvrtki. Komisija također mora osigurati da države članice Unije ne daju subvencije svojim gospodarskim granama na način koji bi narušio konkurenciju.

Primjeri programa EU-a kojima upravlja Komisija jesu programi "Interreg" i "URBAN" (stvaranje prekograničnih partnerstava između regija i pomaganje obnove gradskih područja koja propadaju) te program "Erasmus" za razmjenu studenata širom Europe.

3. Provedba europskoga zakonodavstva

Komisija djeluje kao "čuvar ugovora". To znači da je Komisija, zajedno sa Sudom Europskih zajednica, odgovorna da se zakonodavstvo Unije ispravno primjenjuje u svim državama članicama.

Ukoliko utvrdi da neka država EU-a ne primjenjuje zakone Unije i prema tome ne ispunjava svoje pravne obveze, Komisija poduzima korake kako bi to ispravila.

Prvo pokreće proces koji se zove "postupak protiv kršenja". To uključuje slanje službenoga pisma vladi u kojem se navodi zašto Komisija smatra da je ta zemlja prekršila zakone Unije, utvrđujući rok za slanje detaljnog odgovora Komisiji.

Ako ovaj postupak ne uspije ispraviti stvari, Komisija mora zatim uputiti predmet Sudu Europskih zajednica koji ima ovlast namenuti kazne. Presude Suda obvezujuće su za države članice i institucije EU-a.

José Manuel Barroso imenovan je predsjednikom Europske komisije u 2004.

4. Zastupanje EU-a na međunarodnoj razini

Europska komisija je važan glasnogovornik Europske unije na međunarodnoj sceni. Ona omogućuje državama članicama da izraze "vlastiti stav" na međunarodnim forumima, kao što je Svjetska trgovinska organizacija.

Komisija je također odgovorna za pregovaranje međunarodnih sporazuma u ime Unije. Jedan je primjer Sporazum iz Cotonoua koji utvrđuje uvjete važne pomoći i trgovinskoga partnerstva između EU-a i zemalja u razvoju u Africi, na Karibima i na Pacifiku.

Kako je organiziran rad Komisije?

Na predsjedniku je Komisije odlučiti koji povjerenik će biti odgovoran za koje političko područje i raspodijeliti odgovornosti (ako je potrebno) tijekom trajanja mandata Komisije.

Komisija se sastaje jednom tjedno, obično srijedom u Bruxellesu. Svaku točku na dnevnome redu predstavlja povjerenik zadužen za to političko područje, a cijeli sastav potom donosi kolektivnu odluku.

Osooblje Komisije organizirano je u odjele pod nazivom "Opće uprave" (DG) i "službe" (kao što je Pravna služba). Svaka Opća uprava odgovorna je za određeno političko područje i na njezinu se čelu nalazi glavni direktor koji odgovara jednom od povjerenika. Cjelokupnu koordinaciju omogućuje Glavno tajništvo koje također upravlja tjednim sastancima Komisije. Na njezinu čelu nalazi se glavni tajnik koji odgovara izravno predsjedniku.

Opće uprave osmišljavaju i sastavljaju zakonodavne prijedloge, no ti prijedlozi postaju službeni tek kad ih "usvoji" Komisija na svojim tjednim sastancima. Postupak je kako slijedi:

Pretpostavimo, primjerice, da Komisija vidi potrebu za zakonodavstvom Unije radi spre-

čavanja onečišćenja europskih rijeka. Opća uprava za zaštitu okoliša sastavit će prijedlog temeljen na detaljnim konzultacijama s europskim gospodarskim granama i poljoprivrednicima, ministrima okoliša u državama članicama i ekološkim organizacijama. O prijedlogu će se raspraviti s drugim odjelima Komisije. Također, prijedlog će se provjeriti u Pravnoj službi i Glavnome tajništvu.

Nakon što je prijedlog u potpunosti spreman, stavit će se na dnevni red sljedećega sastanka Komisije. Ako barem 13 od 25 povjerenika odobri prijedlog, Komisija će ga "usvojiti" te će dobiti bezuvjetnu potporu cijeloga sastava. Dokument se zatim šalje Vijeću i Europskome parlamentu na razmatranje.

Ograničavanje veličine Komisije

Komisija koja ima previše članova neće ispravno raditi. Komisiju trenutno čini po jedan povjerenik iz svake države članice Unije. Kada Bugarska i Rumunjska pristupe Europskoj uniji, ona će imati 27 država članica. U tome trenutku, Vijeće će – jednoglasnom odlukom – utvrditi maksimalan broj povjerenika. Mora ih biti manje od 27, a njihovo državljanstvo utvrdit će se sustavom rotacije koji je potpuno pravedan za sve zemlje.

© ECHO

ECHO, ured za humanitarnu pomoć EU-a pruža hitnu pomoć žrtvama katastrofa širom svijeta. Njime upravlja Europska komisija.

Sud Europskih zajednica: osiguranje provedbe prava Zajednice

Ključne činjenice

Uloga:	<i>donošenje pravnih presuda za slučajeve koji su mu podneseni</i>
Sud Europskih zajednica:	<i>jedan sudac iz svake države EU-a; osam nezavisnih odvjetnika</i>
Prvostupanjski sud:	<i>barem po jedan sudac iz svake države EU-a</i>
Trajanje mandata:	<i>članovi oba suda imenuju se na mandat od šest godina koji se može obnoviti</i>
Adresa:	<i>Boulevard Konrad Adenauer, L-2925 Luxembourg</i>
Tel.:	<i>(352) 4303-1</i>
Internet:	<i>http://www.curia.eu/en/index.htm</i>

Sud Europskih zajednica (često ga se jednostavno naziva samo "Sud") osnovan je u okviru Ugovora o ECSC-u iz 1952. godine. Sjedište mu je u Luxembourgju.

Njegov zadatak jest osigurati da se zakonodavstvo Europske unije tumači i primjenjuje na isti način u svim državama članicama EU-a, kako bi zakonodavstvo bilo jednako za sve. On primjerice osigurava da nacionalni sudovi ne donose različite presude o istome pitanju.

Sud također osigurava da države članice i institucije Unije čine ono što zakonodavstvo od njih zahtijeva. Sud ima ovlasti rješavati pravne sporove između država članica EU-a, institucija EU-a, poslovnih subjekata i pojedinaca.

Sud se sastoji od po jednoga suca iz svake države članice, tako da je zastupljeno svih 25 nacionalnih pravnih sustava EU-a. Međutim, radi učinkovitosti, Sud rijetko zasjeda u punome sastavu. Obično zasjeda kao "Velika

komora" koja se sastoji od samo 13 sudaca ili u komorama od pet ili tri suca.

Sucima pomaže osam nezavisnih odvjetnika. Njihova je uloga izlagati mišljenja o predmetima koji su podneseni Sudu, što moraju činiti javno i nepristrano.

Suci i nezavisni odvjetnici osobe su čija je nepristranost neupitna: imaju kvalifikacije i kompetenciju potrebnu za imenovanje na najviše sudske pozicije u svojim domovinama. Njih imenuje Sud Europskih zajednica zajedničkom suglasnošću između vlada i država članica Unije. Svaki od njih imenovan je na mandat od šest godina koji se može obnoviti.

Kako bi pomogli Sudu Europskih zajednica u rješavanju velikoga broja slučajeva koji su im podneseni te kako bi građanima ponudili bolju pravnu zaštitu, 1989. godine osnovan je Prvostupanjski sud. Ovaj Sud (koji je pridružen Sudu Europskih zajednica) odgovoran je za donošenje presuda o nekim vrstama

predmeta, osobito u parnicama koje pokrenu pojedinci, poduzeća i neke organizacije te u predmetima koji se odnose na zakone o tržišnome natjecanju.

Sud Europskih zajednica i Prvostupanjski sud, svaki imaju predsjednika kojeg izaberu njegovi kolege suci na mandat od tri godine koji se može obnoviti. Vasilios Skouris, iz Grčke, izabran je za predsjednika Suda Europskih zajednica 2003. godine; Bo Vesterdorf, iz Danske, predsjednik je Prvostupanjskoga suda.

Novo pravosudno tijelo, **Europski sud za državnu službu**, osnovan je kako bi presuđivao u sporovima između Europske unije i državne službe. Ovaj Sud sastoji se od sedam sudaca i pridružen je Prvostupanjskome sudu.

Što radi Sud?

Sud donosi presude o predmetima koji su mu podneseni. Četiri najčešće vrste predmeta su:

1. postupak za preliminarno rješenje;
2. tužba zbog neispunjavanja obveza;
3. tužba zbog poništenja te
4. tužba zbog propusta djelovanja.

Svaki od njih je niže detaljnije opisan.

1. Postupak za preliminarno rješenje

Nacionalni sudovi u svakoj državi članici Unije dužni su osigurati da se zakonodavstvo EU-a ispravno primjenjuje u toj državi. No, postoji rizik da sudovi u različitim zemljama protumače zakonodavstvo Unije na različite načine.

Kako bi se to spriječilo, postoji tzv. "postupak za preliminarno rješenje". To znači da, ako nacionalni sud ima ikakvu sumnju glede tumačenja ili valjanosti nekoga zakonodavstva Unije, on može, a ponekad i mora, zatražiti savjet od Suda Europskih zajednica. Taj savjet daje se u obliku "preliminarnoga rješenja".

2. Tužba zbog neispunjavanja obveza

Komisija može pokrenuti ovaj postupak ako ima razloga vjerovati da određena država članica ne ispunjava svoje obveze temeljem zakonodavstva Unije.

Ti postupci mogu se također pokrenuti i drugoj državi članici EU-a.

U bilo kojem slučaju, Sud istražuje navode i daje svoju presudu. Optužena država članica, utvrdi li se da zaista ne ispunjava svoje obveze, mora to odmah ispraviti.

Ukoliko Sud utvrdi da se država članica nije pridržavala njegove presude, on može nametnuti globu toj državi.

3. Tužbe zbog poništenja

Ukoliko bilo koja država članica, Vijeće, Komisija ili (pod nekim uvjetima) Parlament vjeruju da je određeno zakonodavstvo Unije nezakonito, oni mogu zatražiti od Suda da ga poništi.

Tim "postupcima za poništenje" također se mogu koristiti pojedinci koji žele da Sud poništi određeni zakon jer izravno i štetno utječe na njih kao pojedince.

Utvrđi li Sud da zakon o kojemu je riječ nije bio ispravno usvojen ili da nije ispravno temeljen na ugovorima, može ga proglasiti ništavnim.

4. Tužba zbog propusta djelovanja

Ugovor zahtijeva od Europskoga parlamenta, Vijeća i Komisije da donesu određene odluke pod određenim okolnostima. Ako oni to ne učine, države članice, druge institucije Zajednice i (pod nekim uvjetima) pojedinci ili poduzeća mogu podnijeti tužbu Sudu kako bi prijavili propust djelovanja neke institucije.

Kako je organiziran rad Suda?

Predmeti se podnose registru, a svakim predmetom bave se posebni sudac i nezavisni odvjetnik kojima je predmet dodijeljen.

Postupak koji slijedi odvija se u dvije faze: prvo slijedi pisana, a zatim usmena faza.

U prvoj fazi, sve uključene stranke podnose pismena izvješća, a sudac kojem je slučaj dodijeljen sastavlja izvješće u kojemu rezimi-

ra te izjave i pravnu pozadinu slučaja. Zatim dolazi druga faza – javno saslušanje. Ovisno o važnosti i složenosti predmeta, ovo saslušanje može se održati pred komorom od tri, pet ili trinaest sudaca ili pred punim sastavom Suda. Na saslušanju, odvjetnici stranaka izlažu njihov predmet pred sucima i nezavisnim odvjetnicima koji ih mogu ispitivati. Zatim nezavisni odvjetnik daje svoje mišljenje, a nakon toga suci vijećaju i donose svoju presudu.

Od 2003. godine, od nezavisnog odvjetnika se zahtijeva mišljenje o nekome predmetu jedino ako Sud smatra da taj određeni predmet postavlja novu točku zakona. No, Sud ne slijedi nužno mišljenje nezavisnog odvjetnika.

O presudama Suda odlučuje se većinom i proglašavaju se na javnome saslušanju. Izdvojena se mišljenja ne izražavaju. Odluke se objavljuju na dan kada su donesene.

© Digital vision/ Getty Images

Sud Europskih zajednica osigurava da se sa svakome postupa na jednak način temeljem zakonodavstva Unije – primjerice, da žene i muškarci budu jednako plaćeni za isti posao. Postoji po jedan sudac iz svake države EU-a.

Europski revizorski sud: kontrola pravilnog trošenja financijskih sredstava

Ključne činjenice

Uloga:	<i>nadzor ispravnog korištenja sredstava EU-a</i>
Članovi:	<i>po jedan iz svake države EU-a</i>
Trajanje mandata:	<i>članovi se imenuju na mandat od šest godina koji se može obnoviti</i>
Adresa:	<i>12 rue Alcide de Gasperi, L-1615 Luxembourg</i>
Tel.:	<i>(352) 4398-1</i>
Internet:	<i>http://www.eca.eu.int/</i>

Revizorski sud osnovan je 1975. godine, a sjedište mu je u Luxembourgju. Zadatak Suda jest provjeravati da se sredstva EU-a, koja osiguravaju porezni obveznici ispravno prikupljaju i da se troše namjenski na zakoniti i ekonomičan način. Sud ima pravo napraviti reviziju bilo koje osobe ili organizacije koja upravlja sredstvima Unije.

Sud ima po jednoga člana iz svake države članice Unije kojega imenuje Vijeće na mandat od šest godina, koji se može obnoviti. Članovi izabiru jednoga od svojih članova kao predsjednika na mandat od tri godine, koji se može obnoviti. Hubert Weber, iz Austrije, bio je izabran za predsjednika u siječnju 2005. godine.

Što radi Sud?

Glavna je uloga Suda provjeravati da se proračun Unije ispravno koristi – drugim riječima, da su prihodi i rashodi EU-a zakoniti i poštteni – te osigurati zdravo financijsko upravljanje. Tako njegov rad jamči da sustav Unije djeluje učinkovito i otvoreno.

Kako bi provodio svoje zadatke, Sud ispituje administrativni posao bilo koje osobe

ili organizacije koja upravlja prihodima ili rashodima Unije, provodeći često provjere na licu mjesta. Njegovi nalazi navedeni su u izvješćima koja skreću pozornost Komisije i vlada država članica EU-a na najrazličitije probleme.

Kako bi taj zadatak učinkovito ispunio, Revizorski sud mora ostati potpuno neovisan od drugih institucija, no istovremeno mora biti u stalnome kontaktu s njima.

Jedna je od ključnih funkcija pomaganje Europskome parlamentu i Vijeću tako da im svake godine podnosi revizorsko izvješće za prethodnu financijsku godinu. Parlament detaljno pregledava izvješće Suda prije nego li odluči hoće li Komisiji odobriti upravljanje proračunom. Ukoliko je zadovoljan, Revizorski sud također šalje Vijeću i Parlamentu uvjerenje da se novac europskih poreznih obveznika koristio na ispravan način.

Na kraju, Revizorski sud daje mišljenje o prijedlozima za financijsko zakonodavstvo Europske unije te za akcije na razini EU-a za borbu protiv prijevara.

© JI

Važna stavka u proračunu EU-a jest i podupiranje ekološki prihvatljive poljoprivrede koja proizvodi zdravu hranu i dobro postupa sa životinjama. Revizori provjeravaju da se ta sredstva koriste na ispravan način.

Kako je organiziran rad Suda?

Revizorski sud ima otprilike 800 zaposlenih, uključujući prevoditelje i administratore te revizore. Revizori su podijeljeni u "revizorske skupine" i pripremaju nacрте izvješća o kojima Sud donosi odluke.

Revizori često idu u inspekciju u druge institucije Europske unije, države članice ili u bilo koju zemlju koja dobiva pomoć od EU-a. Iako

se rad Suda uvelike odnosi na sredstava za koja je odgovorna Komisija, u praksi s 90% ovih prihoda i rashoda upravljaju **nacionalne** vlasti.

Revizorski sud sam po sebi nema pravne ovlasti: utvrde li revizori prijevaru ili nepravilnosti, moraju o tome izvijestiti OLAF – Europski ured za borbu protiv prijevara.

Europski gospodarski i socijalni odbor: glas civilnoga društva

Ključne činjenice

<i>Uloga:</i>	<i>zastupa organizirano civilno društvo</i>
<i>Članovi:</i>	<i>317</i>
<i>Trajanje mandata:</i>	<i>četiri godine</i>
<i>Sastanci:</i>	<i>Bruxelles, mjesečno</i>
<i>Adresa:</i>	<i>Rue Belliard 99, B-1040 Brussels</i>
<i>Tel.:</i>	<i>(32-2) 546 90 11</i>
<i>Internet:</i>	<i>http://eesc.europa.eu/</i>

Osnovan 1957. godine u okviru Rimskog ugovora, Europski gospodarski i socijalni odbor (ECOSOC) savjetodavno je tijelo koje zastupa zaposlenike, sindikate, poljoprivrednike, potrošače i druge interesne skupine koje sačinjavaju "organizirano civilno društvo". ECOSOC zastupa njihova stajališta te brani njihove interese u raspravama o

politikama s Komisijom, Vijećem i Europskim parlamentom.

ECOSOC je tako most između Unije i njenih građana te promiče društvo uključeno u zbivanja, sveobuhvatno i prema tome demokratskije.

Na zapošljavanje u Europi uvelike utječu politike EU-a. Kroz ECOSOC, poslodavci i sindikati mogu izraziti svoje mišljenje u oblikovanju tih politika.

© EC

Odbor čini sastavni dio procesa donošenja odluka Unije: mora se konzultirati s njime prije nego li se donose odluke o gospodarskoj i socijalnoj politici. Na vlastitu inicijativu ili na zahtjev druge institucije EU-a, on također može dati svoje mišljenje i o drugim pitanjima.

ECOSOC ima 317 članova, a broj predstavnika iz svake države EU-a okvirno odražava udjel stanovništva te zemlje. Omjer prema zemljama je sljedeći:

Njemačka, Francuska, Italija i Ujedinjeno Kraljevstvo	24
Poljska i Španjolska	21
Belgija, Češka, Grčka, Mađarska i Nizozemska, Austrija, Portugal i Švedska	12
Danska, Irska, Litva, Slovačka i Finska	9
Estonija, Latvija i Slovenija	7
Cipar i Luksemburg	6
Malta	5
Ukupno	317

Kada Bugarska i Rumunjska pristupe Europskoj uniji, Odbor će imati 344 člana.

Članove biraju vlade Unije, ali oni rade u potpunoj političkoj neovisnosti: imenuju se na četiri godine i mogu biti ponovno birani.

Odbor se sastaje na plenarnoj skupštini, a njegove rasprave priprema šest pododbora poznatih kao "sekcije", od kojih se svaka bavi određenim političkim područjem. Odbor bira svojeg predsjednika i dva potpredsjednika na razdoblje od dvije godine. Anne-Marie Sigmund, iz Austrije, postala je predsjednicom ECOSOC-a u listopadu 2004. godine.

Što radi ECOSOC?

Europski gospodarski i socijalni odbor ima tri glavne uloge:

- savjetovati Vijeće, Komisiju i Europski parlament, bilo na njihov zahtjev ili na vlastitu inicijativu Odbora;
- poticati civilno društvo da se više uključi u stvaranje politike Unije te
- podupirati ulogu civilnoga društva u državama koje nisu članice EU-a kako bi pomogao osnovati savjetodavne strukture.

Tko su članovi ECOSOC-a?

Radeći uglavnom u zemljama svojega podrijetla, članovi Odbora sačinjavaju tri skupine koje zastupaju poslodavce, zaposlenike te razne gospodarske i socijalne interese.

„Skupina poslodavaca“ sastoji se od članova iz privatnoga i javnog sektora gospodarskih grana, malih i srednjih poduzeća, gospodarskih komora, sektora veleprodaje i maloprodaje, bankarstva i osiguranja, prometa te poljoprivede.

„Skupina zaposlenika“ zastupa sve kategorije zaposlenika, od radnika do izvršnih djelatnika. Njezini članovi dolaze iz nacionalnih sindikalnih organizacija.

Treća skupina zastupa širok raspon interesa: nevladine organizacije, organizacije poljoprivrednika, mala poduzeća, obrte i profesije, zadruge i neprofitne organizacije, potrošačke i ekološke organizacije, znanstvene i akademske zajednice te društva koja zastupaju obitelj, žene, hendikepirane osobe itd...

Odbor regija: glas lokalnih vlasti

Ključne činjenice

<i>Uloga:</i>	<i>zastupa regionalne i lokalne vlasti</i>
<i>Članovi:</i>	<i>317</i>
<i>Trajanje mandata:</i>	<i>četiri godine</i>
<i>Sastanci:</i>	<i>Bruxelles, pet plenarnih sastanaka godišnje</i>
<i>Adresa:</i>	<i>Rue Belliard 101, B-1040 Bruxelles</i>
<i>Tel.:</i>	<i>(32-2) 282 22 11</i>
<i>Internet:</i>	<i>www.cor.eu.int</i>

Osnovan 1994. godine u okviru Ugovora o Europskoj uniji, Odbor regija je savjetodavno tijelo koje se sastoji od predstavnika europskih regionalnih i lokalnih vlasti. Odbor regija mora se konzultirati prije nego li se donesu odluke Unije o pitanjima kao što su regionalna politika, zaštita okoliša, izobrazba i promet – pitanja koja se sva tiču lokalne i regionalne vlasti.

Odbor ima 317 članova. Broj iz svake države članice odražava otprilike udio stanovništva te zemlje, kako slijedi:

Njemačka, Francuska, Italija i Ujedinjeno Kraljevstvo	24
Poljska i Španjolska	21
Belgija, Češka, Grčka, Mađarska i Nizozemska, Austrija, Portugal i Švedska	12
Danska, Irska, Litva, Slovačka i Finska	9
Estonija, Latvija i Slovenija	7
Cipar i Luksemburg	6
Malta	5
Ukupno	317

Kada Bugarska i Rumunjska pristupe Europskoj uniji, Odbor regija imat će 344 člana.

Članovi su Odbora izabrani općinski i regionalni političari, često lideri regionalnih vlasti ili gradonačelnici. Njih imenuju vlade EU-a, no oni rade u potpunoj političkoj neovisnosti. Vijeće Europske unije imenuje ih na četiri godine i mogu biti ponovno birani. Oni također moraju imati mandat od vlasti koje zastupaju ili moraju njima biti politički odgovorni.

Odbor regija bira predsjednika među svojim članovima na razdoblje od dvije godine. Peter Straub, iz Njemačke, bio je izabran za predsjednika u veljači 2004. godine.

Što Odbor radi?

Uloga je Odbora regija iznositi lokalna i regionalna stajališta o zakonodavstvu EU-a: to čini tako da daje mišljenja na prijedloge Komisije.

Komisija i Vijeće obvezni su savjetovati se s Odborom regija o temama koje su izravno važne za lokalne i regionalne vlasti, a to mogu učiniti uvijek, kada god žele. Odbor može usvajati mišljenja na vlastitu inicijativu i iznositi ih Komisiji, Vijeću i Parlamentu.

Kako je organiziran rad Odbora?

Svake godine, Odbor regija održi pet plenarnih zasjedanja tijekom kojih se utvrđuje opća politika te se usvajaju mišljenja.

Članovi Odbora dodjeljuju se specijaliziranim "komisijama" čiji je zadatak pripremati plenarne sjednice. Postoji šest komisija:

- Komisija za teritorijalnu kohezijsku politiku (COTER),
- Komisija za gospodarsku i socijalnu politiku (ECOS),
- Komisija za održivi razvoj (DEVE),
- Komisija za kulturu i izobrazbu (EDUC),
- Komisija za ustavne poslove i europsku upravu (CONST) te
- Komisija za vanjske odnose (RELEX).

© Van Peys Media / Corbis

Putem Odbora regija, gradonačelnici i gradski vijećnici iz cijele Europe mogu izraziti svoje mišljenje o djelovanju Unije koje utječe na regije – kao što je, primjerice, poboljšanje telekomunikacijskih mreža.

Europska investicijska banka: financiranje projekata Europske unije

Ključne činjenice

Uloga:	<i>financiranje projekata Europske unije</i>
Članovi:	<i>države članice</i>
Adresa:	<i>Odbor direktora 26, Upravni odbor 9 100, Boulevard Konrad Adenauer, L-2950 Luxembourg</i>
Tel.:	<i>(352) 4379-1</i>
Internet:	<i>http://www.eib.europa.eu/</i>

Europska investicijska banka (EIB) osnovana je 1958. godine Rimskim ugovorom. Njezina je zadaća davati zajmove za projekte od europskog interesa (kao što su željezničke i cestovne veze, zračne luke ili ekološki programi), osobito za siromašnije regije, države kandidatkinje i zemlje u razvoju. EIB također daje kredite za ulaganje u mala poduzeća.

Philippe Maystadt, iz Belgije, postao je predsjednikom EIB-a 1. siječnja 2000. godine.

Što Banka radi?

EIB je neprofitna i ne dobiva novac od ušte-da ili tekućih računa. Jednako tako, ona ne koristi sredstva iz proračuna Unije. Umjesto toga, EIB se financira kroz posuđivanje na financijskim tržištima te od dioničara Banke – država članica Europske unije. Oni zajednički upisuju svoj kapital, a doprinos svake zemlje odražava njezinu gospodarsku važnost unutar Unije.

Podrška od strane država članica daje EIB-u najveću moguću kreditnu poziciju (AAA) na novčanim tržištima na kojima, prema tome, može podizati velike iznose kapitala po vrlo konkurentnim uvjetima. To zauzvrat omogućuje Banci ulaganje u projekte od javnog interesa koji inače ne bi dobili novac – ili bi ga morali posuditi puno nepovoljnije.

Projekti u koje Banka ulaže pažljivo se odabiru prema ovim kriterijima:

- moraju pomoći u postizanju ciljeva EU-a tako da učine europske gospodarske grane i mala poduzeća konkurentnijima – stvaranjem transeuropskih mreža (promet, telekomunikacije i energija), jačanjem sektora informacijske tehnologije, štiteći prirodni i gradski okoliš te poboljšavajući zdravlje i obrazovne usluge;
- moraju uglavnom pomagati regijama koje su u najnepovoljnijem položaju te
- moraju pomoći privući druge izvore financiranja.

EIB također podupire održivi razvoj u mediteranskim zemljama, Africi, na Karibima i Pacifiku, kao i projekte u Latinskoj Americi i Aziji.

Na kraju, EIB je većinski dioničar **Europskog investicijskoga fonda** s kojim sačinjava "Grupu EIB". Europski investicijski fond osnovan je 1994. godine kako bi pružio poduzetnički kapital za mala i srednja poduzeća. On ne posuđuje izravno poslovnim subjektima i ne ulaže izravno u poduzeća. Umjesto toga, on radi zajedno s bankama i drugim financijskim posrednicima pružajući im jamstva da pokriju zajmove za mala poduzeća.

Fond je aktivan u državama članicama Europske unije, Bugarskoj, Rumunjskoj, Turskoj i zemljama EFTA-e (Island, Lihtenštajn i Norveška).

Kako je organiziran rad Banke?

EIB je autonomna institucija koja donosi vlastite odluke glede zajmova isključivo prema zaslugama svakoga projekta i mogućnostima koje se nude na financijskim tržištima. Svake godine, ona podnosi izvješće o svim svojim aktivnostima.

Banka surađuje s institucijama EU-a. Primjerice, njezini predstavnici sudjeluju u odborima Europskoga parlamenta, a predsjednik EIB-a može sudjelovati na sastancima Vijeća.

Odluke Banke donose ova tijela:

- **Vijeće guvernera** sastoji se od ministara (obično ministara financija) iz svih država članica. Ono definira glavnu politiku davanja zajmova Banke, odobrava bilance i godišnja izvješća, ovlašćuje Banku da financira projekte izvan Unije i odlučuje o povećanju kapitala.
- **Odbor direktora** odobrava operacije zajmova i osigurava da se s EIB-om ispravno upravlja. Sastoji se od 26 direktora – po jednoga imenuje svaka država članica EU-a, a jednog imenuje Europska komisija.
- **Upravni odbor** je izvršno tijelo banke: bavi se svakodnevnim poslovanjem EIB-a i ima devet članova.

© Van Parys Media / Corbis

EIB financira širok raspon projekata, uključujući nove cestovne i željezničke veze, kako bi se poboljšala europska prometna mreža.

Europska središnja banka: upravljanje eurom

Ključne činjenice

Uloga:	<i>upravljanje eurom i monetarnom politikom EU-a</i>
Članovi:	<i>Upravljačko vijeće 18, Opće vijeće 27, Izvršni odbor 6</i>
Adresa:	<i>Kaiserstrasse 29, D-60311 Frankfurt am Main</i>
Tel.:	<i>(49) 691 34 40</i>
Internet:	<i>www.ecb.int</i>

Europska središnja banka (ECB) osnovana je 1998. godine u okviru Ugovora o Europskoj uniji. Sjedište joj je u Frankfurtu (Njemačka), a zadaća upravljati eurom – jedinstvenom valutom Europske unije. ECB je također odgovorna za utvrđivanje i provedbu gospodarske i monetarne politike Unije.

Kako bi provodila svoju ulogu, ECB radi s "Europskim sustavom središnjih banaka" (ESCB) koji pokriva svih 25 zemalja Europske unije. Međutim, samo 12 od njih je dosad usvojilo euro. Tih 12 zemalja kolektivno sačinjavaju "euro područje", a njihove središnje banke, zajedno s Europskom središnjom bankom, čine tzv. "Eurosustav".

ECB je potpuno neovisna: ni ECB ni nacionalne središnje banke Eurosustava, niti bilo koji član njihovih tijela koja donose odluke ne može tražiti ili prihvaćati upute od bilo kojega drugoga tijela. Institucije EU-a i vlade država članica moraju poštivati ovo načelo i ne smiju pokušavati utjecati na ECB ili na nacionalne središnje banke.

ECB, radeći blisko s nacionalnim središnjim bankama, priprema i provodi odluke koje donose tijela Eurosustava za donošenje

odluka – Upravno vijeće, Izvršni odbor i Opće vijeće.

Jean-Claude Trichet, iz Francuske, postao je predsjednikom ECB-a u studenome 2003. godine.

Što Banka radi?

Jedan od glavnih zadataka ECB-a jest održavati stabilnost cijena u europodručju, kako kupovna moć eura ne bi bila ugrožena inflacijom. Cilj je ECB-a osigurati da povećanje potrošačkih cijena iz godine u godinu bude manje od 2%.

ECB to čini na dva načina:

- **Kontroliranjem ponude novca.** Ako je ponuda novca veća u usporedbi s ponudom roba i usluga, doći će do inflacije.
- **Nadzorom trendova cijena** i procjenom rizika koji predstavlja za stabilnost cijena na europodručju.

Kontroliranje ponude novca uključuje, između ostaloga, utvrđivanje kamatnih stopa širom "euro područja". To je možda najpoznatija aktivnost Banke.

Kako je organiziran rad banke?

Rad Europske središnje banke organiziran je putem sljedećih tijela koja donose odluke:

Izvršni odbor

Izvršni odbor sastoji se od predsjednika ECB-a, potpredsjednika i četiri druga člana koji su svi imenovani zajedničkom suglasnošću predsjednika ili predsjednika vlada koje se nalaze u monetarnom sustavu EU-a. Članovi izvršnog odbora imenuju se na razdoblje od osam godina koje se ne može obnoviti.

Izvršni odbor odgovoran je za provedbu monetarne politike, kako je definirano u Upravljačkom vijeću (vidi niže) te za davanje uputa nacionalnim središnjim bankama. On također priprema sastanke Upravljačkoga vijeća i odgovoran je za svakodnevno upravljanje ECB-om.

Upravljačko vijeće

Upravljačko vijeće jest najviše tijelo Europske središnje banke koje donosi odluke: sastoji se od šest članova Izvršnog odbora i guvernera 12 središnjih banaka. Njime predsjeda predsjednik ECB-a. Njegova je primarna misija utvrditi monetarnu politiku europodručja te, osobito, utvrditi kamatne stope po kojima poslovne banke mogu dobivati novac od Središnje banke.

*S eurom je lako putovati
i kupovati širom Europe.
ECB radi kako bi osigurao stabilne
cijene na europodručju.*

Opće vijeće

Opće vijeće je treće tijelo ECB-a koje donosi odluke: sastoji se od predsjednika EISB-a i potpredsjednika te od guvernera nacionalnih središnjih banaka svih 25 država članica EU-a. Opće vijeće pridonosi funkcioniranju ECB-a u pogledu savjetodavnoga rada i koordinacije te pomaže u pripremi budućega proširenja područja eura.

Europski ombudsman: istraživanje vaših pritužbi

Ključne činjenice

Uloga:	<i>otkriva slučajeve lošeg upravljanja i predlaže rješenja</i>
Trajanje mandata:	<i>pet godina, može se obnoviti</i>
Adresa:	<i>1, Avenue du Président Robert Schuman, BP 403, F-67001 Strasbourg</i>
Tel.:	<i>(33) 3 88 17 23 13</i>
Internet:	<i>http://www.ombudsman.europa.eu/home/en/default.htm</i>

Pozicija Europskoga ombudsmana stvorena je Ugovorom o Europskoj uniji (Maastricht, 1992.). Ombudsman djeluje kao posrednik između građana i tijela Europske unije: ima pravo dobivati i istraživati pritužbe građana, poslovnih subjekata i organizacija Unije te od bilo koga tko prebiva ili ima prijavljen ured u nekoj od država članica EU-a.

Ombudsmana bira Europski parlament na mandat od pet godina koji se može obnoviti, što odgovara zakonodavnome mandatu Parlamenta. Nikiforos Diamandouros, bivši nacionalni javni pravobranitelj Grčke, zauzeo je mjesto Europskoga ombudsmana u travnju 2003. i bio je ponovno izabran na mandat od pet godina u siječnju 2005. godine.

Što radi Ombudsman?

Ombudsman pomaže otkriti "loše upravljanje" u institucijama i tijelima Europske unije. "Loše upravljanje" znači da neka institucija ne djeluje u skladu sa zakonom ili ne poštuje načela dobrog upravljanja ili krši ljudska prava. Neki primjeri su:

- nepravedni postupci,
- diskriminacija
- zloporaba ovlasti,

- nedostupnost ili odbijanje davanja informacija,
- nepotrebna odgoda te
- neispravni postupci.

Ombudsman provodi istrage nakon što je podnesena neka tužba ili na svoju vlastitu inicijativu. On djeluje potpuno neovisno i nepristrano – ne zahtijeva niti prihvaća upute od bilo koje vlade ili organizacije.

Kako podnijeti žalbu Ombudsmanu?

Ukoliko želite podnijeti tužbu zbog lošeg djelovanja neke institucije ili tijela Unije, prva stvar koju treba učiniti jest kontaktirati s tom institucijom ili tijelom putem uobičajnih administrativnih kanala i pokušati ih navesti da riješe problem.

Ukoliko taj pristup ne uspije, možete podnijeti pritužbu Europskom ombudsmanu.

Pritužbu Ombudsmanu morate podnijeti u roku od dvije godine od datuma kada ste saznali za čin lošeg upravljanja. Morate jasno navesti tko ste, na koju se instituciju ili tijelo žalite i zbog kojega problema podnosite pritužbu, no možete zatražiti da pritužba ostane povjerljiva.

Za praktično uputstvo kako podnijeti pritužbu, posjetite Web stranice Ombudsmana: www.ombudsman.europa.eu.

Koji rezultat mogu očekivati?

Ukoliko Ombudsman ne može rješavati vašu pritužbu – primjerice, u slučaju ako je vaša tužba već bila sudski predmet – on će napraviti najviše što može kako bi vam savjetovao koje bi vam drugo tijelo moglo pomoći. Međutim, ako on može riješiti vašu pritužbu, to će i učiniti.

Kako bi riješio vaš problem, Ombudsman može jednostavno izvijestiti instituciju ili

tijelo o kojima je riječ. No, ako problem nije riješen tijekom njegovih istraga, Ombudsman će pokušati pronaći prihvatljivo, zadovoljavajuće rješenje.

Ako pak to ne uspije, Ombudsman može dati preporuke za rješavanje tog pitanja. Ukoliko institucija o kojoj je riječ ne prihvati preporuke, on može sastaviti posebno izvješće za Europski parlament kako bi ovaj mogao poduzeti bilo koju potrebnu političku akciju.

Svake godine Ombudsman podnosi Europskomu parlamentu izvješće o svojem radu.

© EC

P. Nikiforos Diamandouros zauzeo je mjesto Ombudsmana u travnju 2003. i bio je ponovno imenovan u siječnju 2005. godine.

Europski nadzornik zaštite podataka: zaštita vaše privatnosti

Ključne činjenice

<i>Uloga:</i>	<i>zaštita povjerljivosti vaših podataka</i>
<i>Trajanje mandata:</i>	<i>pet godina, može se obnoviti</i>
<i>Adresa:</i>	<i>Rue Wiertz 60, B-1047 Bruxelles</i>
<i>Tel.:</i>	<i>(32-2) 283 19 00</i>
<i>Internet:</i>	<i>http://www.edps.europa.eu</i>

Institucija Europskoga nadzornika zaštite podataka (EDPS) stvorena je 2001. godine. Odgovornost te institucije jest osigurati da sve institucije i tijela Europske unije poštuju prava ljudi na privatnost pri obradi njihovih osobnih podataka.

Što radi Europski nadzornik zaštite podataka?

Kada institucije ili tijela Unije obrađuju osobne podatke neke osobe, oni moraju poštivati pravo te osobe na privatnost. Europski nadzornik osigurava da to čine te ih savjetuje o svim aspektima obrade osobnih podataka.

“Obrada” uključuje aktivnosti kao što su prikupljanje informacija, njihovo snimanje i pohranjivanje te ponovno pronalaženje radi konzultacije; slanje ili stavljanje na raspolaganje drugim ljudima, a također i blokiranje, brisanje ili uništavanje podataka.

Postoje stroga pravila zaštite privatnosti koja propisuju ove aktivnosti. Primjerice, institucije i tijela Europske unije ne smiju obrađivati osobne podatke koji otkrivaju vaše rasno ili etničko podrijetlo, politička mišljenja, vjerska ili filozofska uvjerenja, ili članstvo u sindikatima. Jednako tako, ne smiju obrađivati podatke o vašemu zdravlju ili seksualnom životu, ukoliko takvi podaci nisu potrebni za zdrav-

stvene svrhe. Čak i tada, podatke mora obrađivati zdravstveni djelatnik ili druga osoba koja je prisegnula na profesionalnu tajnost.

Europski nadzornik zaštite podataka radi s djelatnicima zaštite podataka u svakoj instituciji ili tijelu Unije kako bi osigurao da se poštuju pravila o privatnosti podataka.

U 2004. godini, Peter Johan Hustinx imenovan je za Nadzornika, a Joaquin Bayo Delgado za pomoćnoga nadzornika zaštite podataka.

Kako vam Europski nadzornik zaštite podataka može pomoći?

Ako imate razloga vjerovati da je vaše pravo na privatnost prekršeno od strane neke institucije ili tijela EU-a ili da se vaši osobni podaci zlorabe, trebali biste podnijeti pritužbu Europskome nadzorniku zaštite podataka. On će istražiti vašu pritužbu i, što je prije moguće, izvijestiti vas o tome slaže li se s time ili ne. Ako se slaže, navest će kako se problem može riješiti. Primjerice, on može naložiti instituciji ili tijelu o kojem je riječ da ispravi, blokira, izbriše ili uništi bilo koje vaše osobne podatke koji su nezakonito obrađeni.

Ako se ne slažete s njegovom odlukom, možete se obratiti Sudu Europskih zajednica.

Agencije

Agencija nije institucija Europske unije, već tijelo koje je osnovano posebnim zakonodavstvom Unije kako bi provodilo vrlo specifičan zadatak. Nemaju sve agencije EU-a riječ "agencija" u svojem službenom nazivu: umjesto toga, one se mogu zvati centar, zaklada, institut, opservatorij, ured itd...

Tri agencije – EDA, EUISS i EUSC – provode zadatke zajedničke vanjske i sigurnosne politike ("drugi stup" Europske unije). Četri agencije – AMOCEB, CEPOL, Europol i Eurojust – pomažu koordinirati suradnju policije i pravosudnu suradnju u kaznenim pitanjima ("treći stup" Europske unije), uključujući upravljanje vanjskim granicama Unije.

Sve druge agencije provode zadatke u okviru "prvoga stupa" Unije – takozvanoga "područja Zajednice".

Dalje slijedi kratak opis svake od njih.

Ured Zajednice za biljnu raznolikost

Ured Zajednice za biljnu raznolikost (CPVO) smješten je u Angersu, Francuska, a osnovan je 1994. godine.

Njegova je zadaća upravljati sustavom prava biljne raznolikosti - oblik industrijskih prava vlasništva koja se odnose na biljke.

CPVO djeluje kao Ured za usklađivanje na unutarnjem tržištu, te daje prava zaštite industrijskoga vlasništva za nove biljne vrste. Ta su prava valjana za razdoblje od 25 do 30 godina.

Više informacija na: www.cpvo.eu.int

Eurojust

Eurojust je osnovan 2002. godine sa sjedištem u Haagu, Nizozemska. Njegova je zadaća pomagati tužiteljima širom Unije da zajednički rade u borbi protiv prekograničnoga kriminala, uključujući računalni kriminal, prijevare i slučajeve korupcije, pranje novca te ekološki kriminal.

On pomaže, primjerice, olakšati razmjenu informacija nacionalnim vlastima, pružiti uzajamnu pravnu pomoć i izručivati pojedince koji su traženi radi ispitivanja.

Eurojust se sastoji od jednoga tužitelja, suca ili policijskoga djelatnika iz svake države članice Unije. Oni sačinjavaju tzv. "koledž" (tj. upravni odbor) organizacije te biraju jednoga od svojih članova za predsjednika na mandat od tri godine. Koledžu

pomažu tajništvo i osoblje djelatnika EU-a i pridruženih nacionalnih stručnjaka.

S obzirom na to da njegov rad uključuje čuvanje evidencije o osumnjičenim kriminalcima, Eurojust ima djelatnika za zaštitu podataka čiji je zadatak osigurati da se osobni podaci u evidenciji ispravno štite i da se s njima postupa sukladno zakonu. Imate pravo znati koje informacije, ako postoje, Eurojust ima o vama i zatražiti od Eurojusta da ih ispravi ili izbriše ako su netočni ili nepotpuni.

Više informacija na: www.eurojust.eu.int

Europska agencija za upravljanje operativnom koordinacijom na vanjskim granicama država članica EU-a

Odluka o osnivanju ove agencije (poznate kao AMOCEB) donesena je u listopadu 2004. godine. Njezino sjedište bit će u Varšavi.

Njezina je zadaća pomagati državama članicama Europske unije da provode pravila Unije o kontroli vanjskih granica te o povratku građana koji nisu iz EU-a u zemlje njihova podrijetla. Naravno, svaka država članica dužna je kontrolirati svoje vlastite granice, no agencija će pomoći da to učine jednako učinkovito.

Glavni zadaci agencije uključuju:

- pomaganje zemljama EU-a da educiraju svoje djelatnike na granicama;
- procjenu rizika;
- iskorištavanje istraživanja za nove tehnologije nadzora te
- koordiniranje suradnje između zemalja EU-a o vraćanju ilegalnih imigranata.

Europska agencija za obnovu

Europska agencija za obnovu (EAR) osnovana je 2000. godine. Njezino sjedište nalazi se u Solunu, Grčka, te ima operativne centre u Beogradu, Prištini, Podgorici i Skopju.

Njezina je zadaća upravljati glavnim programima Unije za pružanje pomoći za obnovu, u vrijednosti od 2 milijarde eura godišnje, za zemlje balkanske regije koje su bile zahvaćene ratom 1990-ih godina.

Više informacija na: www.ear.eu.int

Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu

Osnovana 1994. godine, Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA) smještena je u Bilbaou, Španjolska.

Niti jedna zemlja ne može rješavati širok raspon pitanja sigurnosti i zdravlja na radu (OSH) s kojima se Europa danas suočava. Tako je EU-OSHA osnovana kako bi ujedinila veliki fondus znanja i informacija Europe o tim pitanjima, osobito o preventivnim mjerama.

Osim što razvija sveobuhvatnu mrežu web stranica o sigurnosti i zdravlju, agencija izdaje publikacije u kojima se objavljuje mnoštvo informacija – od posebnih izvješća do materijala za kampanje.

EU-OSHA-om upravlja Upravni odbor u kojem su zastupljeni sindikati, organizacije poslodavaca, nacionalne vlade i Europska komisija.

Više informacija na: <http://osha.eu.int/OSHA>

Europska agencija za zrakoplovnu sigurnost

Europska agencija za zrakoplovnu sigurnost (EASA) osnovana je 2002. godine i smještena je u Kölnu, Njemačka.

Njezina je zadaća pomagati Europskoj uniji da donese zakone i pravila o zrakoplovnoj sigurnosti te pomagati Komisiji u provjeravanju slijede li se pravila EU-a na ispravan način. Agencija će također pružiti tehničku pomoć međunarodnim organizacijama odgovornima za sigurnost civilnoga zrakoplovstva i zaštitu okoliša. Osim toga, pomagat će zrakoplovnim vlastima u zemljama izvan Unije.

EASA ima pravo donositi neke odluke, kao što je izdavanje potvrda za zrakoplovne proizvode.

Više informacija na: www.easa.eu.int

Europski centar za razvoj strukovne izobrazbe

Osnovan 1975. godine, Europski centar za razvoj strukovne izobrazbe (Cedefop) smješten je u Solunu, Grčka.

Njegova je zadaća analizirati i pružiti informacije o sustavima, politikama, istraživanju te praksi strukovne izobrazbe i osposobljavanja. To pomaže stručnjacima širom EU-a u razvijanju i poboljšavanju strukovne izobrazbe te osposobljavanja u Europi.

Cedefop također upravlja interaktivnim Web stranicama koje se zovu "Europsko selo za izobrazbu" (ETV). Više informacija na: www.trainingvillage.gr

Cedefopom upravlja Upravni odbor u kojemu su zastupljeni sindikati, organizacije poslodavaca, nacionalne vlade i Europska komisija.

Više informacija na: www.cedefop.eu.int

Europski centar za prevenciju i nadzor bolesti

Odluka o osnivanju Europskoga centra za prevenciju i nadzor bolesti (ECDC) donesena je u ožujku 2004. godine. Centar je počeo s radom 2005. godine i smješten je u Stockholmu, Švedska.

ECDC će pomoći u borbi protiv zaraznih bolesti i drugih ozbiljnih prijetnji zdravlju. Njegovi zadaci uključit će upravljanje mrežama laboratorija i sustavom za rano upozoravanje i reagiranje. On bi mogao, primjerice, slati timove stručnjaka EU-a da istraže izbijanje nepoznate bolesti u nekoj europskoj zemlji.

Više informacija na: www.ecdc.europa.eu

Europska obrambena agencija

EDA je osnovana 2004. godine, sa sjedištem u Bruxellesu. Njezina je zadaća pomagati državama članicama Unije da poboljšaju europsku obranu i sposobnost upravljanja krizom te da održe europsku sigurnost i obrambenu politiku.

Ona će to činiti tako što će osigurati koordiniraniji pristup proizvodnji i nabavi oružja i obrambene opreme te obrambenim istraživanjima i tehnološkome razvoju.

Europska agencija za okoliš

Europska agencija za okoliš (EEA) osnovana je 1990. godine. Smještena je u Kopenhagenu, Danska.

Njezina je zadaća prikupljati i širiti informacije o stanju i trendovima zaštite okoliša u Europi. Otvorena je za zemlje izvan Unije: Island, Lihtenštajn i Norveška bile su članice od samoga početka. Agencija aktivno surađuje s ekološkim tijelima i međunarodnim organizacijama.

Više informacija na: www.eea.eu.int

Europska agencija za sigurnost prehrambenih proizvoda

Europska agencija za sigurnost prehrambenih proizvoda (EFSA) počela je s radom u 2002. godini. Privremeno je smještena u

Bruxellesu, Belgija, a njezino stalno sjedište bit će u Parmi, Italija.

Njezina je primarna odgovornost pružati neovisne znanstvene savjete o svim pitanjima glede sigurnosti prehrambenih proizvoda. Tijelo procjenjuje rizike za hranidbene lance i provodi znanstvenu procjenu o bilo kojem pitanju koje može utjecati na sigurnost prehrambenih proizvoda u Europi.

Rad tijela uključuje procese cjelovitih prehrambenih proizvoda "od polja do tanjura" – drugim riječima, od primarne proizvodnje (uključujući sigurnost stočne hrane) do nabave prehrambenih proizvoda za potrošače. EFSA prikuplja informacije širom svijeta, posebno obrađujući pozornost na nova zbivanja u znanosti. Svoja saznanja dijeli, ne samo sa stručnjacima i donositeljima odluka, nego i s javnošću.

Više informacija na: www.efsa.europa.eu

Europska agencija za sigurnost prehrambenih proizvoda pomaže osigurati sigurnost cjelovitoga procesa proizvodnje hrane – "od polja do tanjura".

Europska zaklada za poboljšanje radnih i životnih uvjeta

Osnovana 1975. godine, Europska zaklada za poboljšanje radnih i životnih uvjeta (Eurofound) smještena je u Dublinu, Irska.

Njezina je zadaća:

- savjetovati kreatore socijalne politike;
- procjenjivati i analizirati životne i radne uvjete;
- izvještavati o zbivanjima i trendovima te
- pridonositi poboljšanju kvalitete života.

Eurofoundom upravlja Upravni odbor u kojemu su zastupljeni sindikati, organizacije poslodavaca, nacionalne vlade i Europska komisija.

Više informacija na: www.eurofound.eu.int

Europsko nadzorno tijelo za sustav globalne navigacije pomoću satelita

Europsko nadzorno tijelo za sustav globalne navigacije pomoću satelita (GNSS) osnovano je 2004. godine. Još uvijek nije odlučeno gdje će biti sjedište agencije.

Njezina je zadaća osigurati da se osnovni javni interesi ispravno brane i zastupaju u svezi s europskim programima navigacije pomoću satelita (GALILEO i EGNOS). Cilj GALILEO-a je pružiti modernu europsku alternativu već osnovanome američkom sustavu GPS.

Agencija je odgovorna za upravljanje i nadziranje uporabe sredstava programa; pomoći će Europskoj komisiji da rješava bilo koja pitanja povezana sa satelitskom radionavigacijom.

Europska agencija za pomorsku sigurnost

Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA) osnovana je 2002. godine. Privremeno je smještena u Bruxellesu, Belgija, a njezino stalno sjedište bit će u Lisabonu, Portugal.

Svrha EMSA-e jest pomoći u poboljšanju sustava pomorske sigurnosti, smanjujući rizik od pomorskih nezgoda, pomorskoga onečišćenja od brodova i gubitka ljudskih života na moru.

Agencija pruža tehničke i znanstvene savjete kako bi poboljšala zakonodavstvo Unije o pomorskoj sigurnosti i onečišćavanju brodova: pomaže nadzirati što rade EU i države kandidatkinje te savjetuje njihove vlade.

Među svojim raznim zadacima, EMSA će pomoći razviti zajedničku metodologiju EU-a za istraživanje nezgoda na moru te će osnovati informativni sustav EU-a o pomorskome prometu.

Više informacija na: emsa.eu.int

Europska agencija za lijekove

Osnovana 1993. godine, Europska agencija za lijekove (EMA) smještena je u Londonu, Ujedinjeno Kraljevstvo. Agencija pomaže zaštititi i promovirati zdravlje u Europi procjenom lijekova za ljudsku i veterinarsku uporabu. Ona objedinjuje znanstvenu stručnost iz svih zemalja članica Unije.

Neki tipovi medicinskih proizvoda izvedeni iz biotehnologije mogu se prodavati u Europskoj uniji jedino nakon što ih EMA pažljivo ispita. Ukoliko agencija utvrdi da je proizvod siguran i dobre kvalitete, Europska komisija može dopustiti njegovu prodaju u svim zemljama EU-a. Ljudi koji žele na tržište plasirati druge inovativne lijekove također mogu zatražiti ovu vrstu odobrenja.

Najkonvencionalnije lijekove odobrava svaka pojedinačna zemlja članica Unije. EMEA pomaže u upravljanju sustavom uzajamnoga priznavanja za ta nacionalna odobrenja.

Više informacija na: www.emea.eu.int

Europski centar za nadzor droga i ovisnosti o drogama

Osnovan 1993. godine, Europski centar za nadzor droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) smješten je u Lisabonu, Portugal.

Zadaća je Centra prikupljati i širiti objektivne, pouzdane i usporedive podatke o drogama i ovisnosti o drogama u Europi. On surađuje sa zemljama izvan Unije, kao i s međunarodnim tijelima kao što su Program Ujedinjenih naroda za međunarodni nadzor droga (UNDCP), Svjetska zdravstve-

© Van Pary, Meida / Corbis

Europska agencija za lijekove procjenjuje jesu li lijekovi koje rabimo sigurni.

na organizacija (WHO), Pompidou Grupa Vijeća Europe, Svjetska carinska organizacija (WCO), Međunarodna organizacija kriminalističke policije (Interpol) i Europski policijski ured (Europol).

Više informacija na:
www.emcdda.europa.eu

Europski nadzorni centar za rasizam i ksenofobiju

Europski nadzorni centar za rasizam i ksenofobiju (EUMC) smješten je u Beču, Austrija, a osnovan je 1997. godine.

Primarna je zadaća Centra pružati Europskoj uniji i njezinim državama članicama objektivne, pouzdane i usporedive podatke o rasizmu, ksenofobiji i antisemitizmu u Europi te razraditi strategije širom Europe za rješavanje tih problema.

EUMC proučava opseg i razvoj rasizma i ksenofobije te analizira njihove uzroke, posljedice i učinke. Također, naglašava i širi primjere dobre prakse za integriranje migranata te etničkih i vjerskih manjina.

Suština rada EUMC-a jest Europska informacijska mreža o rasizmu i ksenofobiji (RAXEN): sastoji se od "nacionalnih žarišta" (po jedno u svakoj državi članici Unije) koja prikupljaju, uspoređuju i šire informacije o rasizmu i ksenofobiji u njihovoj vlastitoj zemlji.

Više informacija na: www.eumc.eu.int

Europska agencija za sigurnost mreža i podataka

Europska agencija za sigurnost mreža i podataka (ENISA) osnovana je 2004. godine. Privremeno je smještena u Bruxellesu, a njezino stalno sjedište bit će u Heraklionu, Grčka (Kreta).

Misija ENISA-e jest osigurati da informacijske mreže i podaci koje prenose budu sigurni. Od toga će imati koristi građani, potrošači, poslovni subjekti i organizacije javnoga sektora širom Europske unije.

Zadaci agencije uključit će prikupljanje podataka, analiziranje rizika, podizanje svijesti i promicanje najboljih praksi upravljanja rizikom.

Više informacija na: enisa.eu.int

Europska policijska škola

Europska policijska škola (CEPOL) je akademija za izobrazbu viših i srednjih policijskih djelatnika Europske unije. Njezina misija je pomoći nacionalnim policijskim snagama Unije u njihovoj borbi protiv kriminala, osobito prekograničnoga. CEPOL provodi tečajeve o europskoj policiji od 2001. godine.

Glavni cilj CEPOL-a jest pomoći policijskim djelatnicima iz različitih zemalja članica Unije da nauče više o nacionalnim policijskim sustavima jedni od drugih te o prekograničnoj policijskoj suradnji u Europi.

Policijska škola može surađivati s nacionalnim policijskim institutima za izobrazbu zemalja izvan Europske unije. Daje svoje objekte na raspolaganje višim policijskim djelatnicima iz država kandidatkinja te Islanda i Norveške.

CEPOL je smješten u Bramshillu, Ujedinjeno Kraljevstvo.

Više informacija na: www.cepol.net

Europski policijski ured

Europski policijski ured (Europol) osnovan je 1992. godine, kako bi upravljao obavještanjem o kriminalu širom Europe. Sjedište mu je u Haagu, Nizozemska, a njegovo osoblje uključuje predstavnike nacionalnih agencija za provedbu zakona (policija, carina, imigracijske službe itd.).

Cilj je Europola pomoći državama članicama Unije da uže i učinkovitije surađuju u sprečavanju i borbi protiv organiziranoga međunarodnoga kriminala, osobito:

- krijumčarenja drogom,
- imigracijskih mreža,
- krijumčarenja vozilima,
- trgovine ljudima, uključujući dječju pornografiju,
- krivotvorenja novca i drugih sredstava plaćanja,
- krijumčarenja radioaktivnim i nuklearnim tvarima te
- terorizma.

Jedna od dužnosti Europola je uspostaviti i održavati kompjutorizirani sustav koji bi omogućio unos, korištenje i analizu podataka. Zajedničko nadzorno tijelo, koje se sastoji od po dva stručnjaka za zaštitu podataka iz svake države članice, nadzire sadržaj i uporabu svih osobnih podataka kojima raspolaže Europol.

Europol je odgovoran Vijeću za pravosuđe i unutarnje poslove, tj. ministrima pravosuđa i unutarnjih poslova svih zemalja članica Unije. Upravni odbor Europola sastoji se od po jednoga predstavnika iz svake zemlje.

Više informacija na: www.europol.europa.eu

Europska agencija za željeznice

Odluka o osnivanju Europske agencije za željeznice (ERA) smještene u Lilleu/Valenciennesu, Francuska, donesena je u travnju 2004. godine. Njezina je misija pomagati jačanje sigurnosti i suradnje između željeznica u Europi, kako bi se postupno moglo uvesti integrirano "Europsko željezničko područje".

Više informacija na: www.era.eu.int

Europska zaklada za stručnu izobrazbu

Osnovana 1990. godine, Europska zaklada za stručnu izobrazbu (ETF) smještena je u Torinu, Italija.

ETF pomaže poboljšati stručnu izobrazbu u zemljama izvan Europske unije, većinom u susjednim regijama kao što su Sjeverna Afrika, Bliski Istok, Balkan i bivši Sovjetski Savez.

Zaklada nudi ovim zemljama uvid, know-how i iskustvo u izobrazbi ljudi za nove poslove te u razvijanju programa cjeloživotnog učenja.

Više informacija na: www.etf.europa.eu

Europski institut za sigurnosne studije

Europski institut za sigurnosne studije (EUISS) osnovan je 2001. godine, a nalazi se u Parizu, Francuska. Njegov je cilj pomoći stvoriti zajedničku europsku sigurnosnu kulturu i promovirati sigurnosne interese Unije kao cjeline.

EUISS pomaže razvijati zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku putem:

- istraživanja i rasprava o glavnim sigurnosnim i obrambenim pitanjima;
- analize okrenute prema budućnosti za

Vijeće i visokoga povjerenika te

- transatlantskoga dijaloga o pitanjima sigurnosti između Europe, Kanade i Sjedinjenih Američkih Država.

Više informacija na: www.iss-eu.org

Europski satelitski centar

Europski satelitski centar (EUSC) osnovan je 2002. godine, sa sjedištem u Torrejón de Ardozu, Španjolska.

EUSC analizira podatke i slike iz zemaljskih opservacijskih satelita i rabi te informacije kako bi pomogao Europskoj uniji u donošenju odluka u okviru svoje zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

Centar također provodi projekte istraživanja i razvoja te pruža stručnu izobrazbu u sustavima digitalnih zemljopisnih informacija i analiza slika.

Više informacija na: www.eusc.org

Ured za usklađivanje na unutarnjem tržištu (zaštitni znakovi i dizajn)

Osnovan 1994. godine, Ured za usklađivanje na unutarnjem tržištu (OHIM) smješten je u Alicanteu, Španjolska.

Zadaća je OHIM-a provoditi postupke registracije za zaštitne znakove i dizajne unutar Zajednice.

Sustav "zaštitnih znakova Zajednice" pojednostavljuje život i štedi troškove europskim poslovnim subjektima. Proizvođač koji želi zaštititi svoj zaštitni znak u Europi više ne mora registrirati identičan zaštitni znak u svakoj državi Unije. Putem OHIM-a, on sada može zatražiti jedinstveni zaštitni znak "Zajednice" koji mu daje pravo na zabranu drugim poduzećima da rabe identične ili slične znakove širom Europe.

Više informacija na: <http://oami.europa.eu>

Prevoditeljski centar za tijela Europske unije

Osnovan 1994. godine, Prevoditeljski centar smješten je u Luxembourg.

Centar koji se sam financira osnovan je kako bi zadovoljio potrebe prevođenja za druge agencije Unije. U okviru sporazuma dobrovoljne suradnje, također pruža usluge institucijama EU-a i drugim tijelima koja imaju vlastite prevoditeljske službe.

Više informacija na: www.cdt.europa.eu

Trenutačno se priprema i osnivanje drugih agencija:

- Agencija za kontrolu ribarstva Zajednice,
- Izvršna agencija za izobrazbu, audiovizualne medije i kulturu,
- Europska agencija za kemikalije,
- Europski institut za jednakost spolova,
- Izvršna agencija za temeljna prava,

- Izvršna agencija za program javnoga zdravstva te
- Izvršna agencija za inteligentnu energiju.

© Bilderberg / Hollandse Hoopje

Policijski djelatnici širom Unije koriste Europol u borbi protiv međunarodnih krivotvoritelja eura.

Pogled prema budućnosti

Sustav donošenja odluka u Europskoj uniji napredovao je tijekom pola stoljeća. On je izvorno bio osmišljen za Zajednicu od samo šest nacija, no EU sada ima 25 država članica, a njezino članstvo još će se više povećati sljedećih godina. Njezin sustav donošenja odluka se, prema tome, treba pojednostavniti i modernizirati. Kako bi se izbjeglo paraliziranje sustava, većinu odluka trebat će donositi "kvalificiranom većinom glasova", a ne na način da svaku pojedinu odluku odobre sve države članice.

Šira pitanja o budućnosti Europske unije također se moraju rješavati. Primjerice:

- koji su ciljevi za povećanu Uniju; drugim riječima, što države članice žele zajednički postići u budućnosti?
- koje su zajedničke politike potrebne da bi se postigli ti ciljevi?
- što treba odlučiti na razini EU-a, a što treba ostaviti nacionalnim ili regionalnim vlastima?
- koju ulogu bi nacionalni parlamenti trebali imati u donošenju odluka u EU?

Ukratko, tko bi trebao biti odgovoran za što i kako bi se demokratske odluke trebale donositi u Uniji s 25 ili više zemalja članica s pola milijarde građana?

Predloženi Ustav koji je usuglašen na Europskome vijeću 2004. godine bavi se tim pitanjima. On navodi puno jasnije nego li prethodni ugovori što je Europska unija i kamo ona ide. Također postavlja nova pravila za modernije donošenje odluka.

Ustav je osmišljen kako bi učinio Uniju otvorenijom i demokratskijom. Primjerice, obvezuje ministre EU-a da održavaju svoje rasprave o izradi zakona u javnosti te daje građanima pravo da sastavljaju peticije, tražeći od Europske komisije da predlaže nove zakone. Štoviše, on daje nacionalnim parlamentima veću ulogu u nadziranju prijedloga Komisije. Cilj Ustava je i učiniti Europsku uniju učin-

kovitijom snagom na svjetskoj sceni, otvaranjem položaja ministra vanjskih poslova EU-a i zaduživanjem te osobe za sve aspekte vanjskih odnosa Unije.

Novi Ustav održava postojeću ravnotežu između nacionalnih interesa i općih europskih interesa te između interesa malih i velikih zemalja.

Ustav ne može stupiti na snagu dok ga ne ratificira svih 25 nacionalnih parlamenata, a u nekim zemljama potrebno je odobriti ga na referendumu.

Želite li saznati više o Ustavu, posjetite <http://europa.eu/constitution/>.

EU postoji da bi služila svojim građanima; od presudne je važnosti da je njezini građani razumiju i da su u potpunosti uključeni u njezin sustav donošenja odluka. Njoj su također potrebne učinkovite, otvorene i pouzdane institucije koje mogu zadovoljiti velike izazove 21. stoljeća.

U demokratskoj Europi, budućnost Unije je u rukama ljudi – osobito mladih.

© EC

Europska komisija

**Kako radi Europska unija
Vaš vodič kroz institucije Europske unije**

Luksemburg: Ured za službene publikacije Europskih zajednica

2005-50 str.- 16,2 x 22,9 cm

ISBN 92-894-9524-3

Europska unija (EU) nije savezna država kao što su to Sjedinjene Američke Države, niti je isključivo međuvladina organizacija kao što su to Ujedinjeni narodi. Europska unija je, zapravo, jedinstvena. Njezine države članice ostaju neovisne suverene nacije, no ujedinjuju svoj suverenitet – i tako postižu puno veću kolektivnu snagu i utjecaj.

To znači donošenje zajedničkih odluka putem zajedničkih institucija kao što su Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija. No, što radi svaka od tih institucija? Kako one zajednički rade? Tko je za što odgovoran?

Ova brošura nudi odgovore izrečene jasnim i jednostavnim jezikom. Ona također donosi pregled agencija i drugih tijela uključenih u rad Europske unije. Cilj je pružiti vam koristan vodič kroz proces donošenja odluka u EU-u.

Ostale informacije o Europskoj uniji

Informacije na svim službenim jezicima u Europskoj uniji dostupne su na Internetu. Može im se pristupiti preko poslužitelja Europa: europa.eu

Diljem Europe postoje stotine lokalnih informacijskih centara Europske unije. Adresu vama najbližeg centra možete pronaći na internetskoj stranici http://www.ec.europa.eu/comm/relays/index_en.htm.

EUROPE *DIRECT* je služba koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji. Službu možete kontaktirati putem besplatnog telefona: **00 800 6 7 8 9 10 11** ili preko telefona koji se plaća ako zovete izvan EU-a: 32-2-299 96 96, te elektroničkom poštom preko ec.europa.eu/europedirect

Informacije i publikacije o Europskoj uniji na hrvatskom jeziku mogu se dobiti na sljedećoj adresi:

Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj
Informacijski centar Europske unije
Trg žrtava fašizma 6
10 000 Zagreb
Tel. 00 385 1 4896 500
Fax. 00 385 1 4896 555
Internet: www.delhrv.ec.europa.eu
E-mail: delegation-croatia@ec.europa.eu

Europska unija

- Države članice Europske unije
- Države kandidatkinje

HR

Europska unija (EU) nije savezna država kao što su to Sjedinjene Američke Države, niti je isključivo međuvladina organizacija kao što su to Ujedinjeni narodi. Europska unija je, zapravo, jedinstvena. Njezine države članice ostaju neovisne suverene nacije, no ujedinjuju svoj suverenitet – i tako postižu puno veću kolektivnu snagu i utjecaj.

To znači donošenje zajedničkih odluka putem zajedničkih institucija kao što su Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija. No, što radi svaka od tih institucija? Kako one zajednički rade? Tko je za što odgovoran?

Ova brošura nudi odgovore izrečene jasnim i jednostavnim jezikom. Ona također donosi pregled agencija i drugih tijela uključenih u rad Europske unije. Cilj je pružiti vam koristan vodič kroz proces donošenja odluka u EU-u.